ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΥΠΑΤΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 15.5.2012
JOIN(2012) 14 final

ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Αποτελέσματα της νέας Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας

{SWD(2012) 110 final}
{SWD(2012) 111 final}
{SWD(2012) 112 final}
{SWD(2012) 113 final}
{SWD(2012) 114 final}
{SWD(2012) 115 final}
{SWD(2012) 116 final}
{SWD(2012) 117 final}
{SWD(2012) 118 final}
{SWD(2012) 119 final}
{SWD(2012) 120 final}
{SWD(2012) 121 final}
{SWD(2012) 122 final}
{SWD(2012) 123 final}
{SWD(2012) 124 final}

ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Αποτελέσματα της νέας Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι αλλαγές που επήλθαν το περασμένο έτος στις χώρες της γειτονίας, και ιδίως της Νοτίου Μεσογείου αλλά και της Ανατολικής Ευρώπης, οδήγησαν σε ταχεία απόκριση της ΕΕ. Εντός εβδομάδων, η Ύπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για τις εξωτερικές υποθέσεις και την πολιτική ασφαλείας και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση για την εταιρική σχέση για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία, δίνοντας έτσι μια άμεση απόκριση στα υπό εξέλιξη ιστορικά γεγονότα. Σε συνδυασμό με την αναθεώρηση της πολιτικής γειτονίας, η ανακοίνωση αυτή κατέληξε στην κοινή ανακοίνωση «Μια νέα απάντηση σε μια γειτονιά που αλλάζει»[1], με την οποία απεστάλη ένα σαφές μήνυμα αλληλεγγύης και στήριξης των λαών της Νοτίου Μεσογείου. Η Ευρώπη θα στήριζε τον αγώνα τους για δημοκρατία, αξιοπρέπεια, ευημερία και ασφάλεια. Η Ευρώπη θα παρείχε επίσης την πείρα και την τεχνογνωσία της για να τις βοηθήσει να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της μετάβασης από τον αυταρχισμό στη Δημοκρατία. Το σημείο αυτό αποτέλεσε ύψιστη προτεραιότητα της νέας ευρωπαϊκής υπηρεσίας εξωτερικής δράσης (ΕΥΕΔ) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Βασιζόμενη στα επιτεύγματα της ανατολικής εταιρικής σχέσης, η νέα πολιτική αποτελούσε επίσης απάντηση στο αίτημα των εταίρων της Ανατολικής Ευρώπης για στενότερη πολιτική σύνδεση και βαθύτερη οικονομική ενσωμάτωση στην ΕΕ. Η επιτυχής σύνοδος κορυφής της Βαρσοβίας για την ανατολική εταιρική σχέση και η κοινή δήλωση αυτής της διάσκεψης έδωσαν νέα ώθηση στην εφαρμογή της νέας προσέγγισης.

Η πολιτική βασίζεται σε νέα χαρακτηριστικά, μεταξύ άλλων, στην προσέγγιση των **«αναλογικών κερδών»**, τη σημασία της **αμοιβαίας υπευθυνότητας** μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της, την ανάγκη **εταιρικών σχέσεων** όχι μόνο με τις κυβερνήσεις αλλά και με την **κοινωνία των πολιτών** (π.χ. ΜΚΟ, επιχειρήσεις, ακαδημαϊκός χώρος, μέσα μαζικής επικοινωνίας, συνδικάτα και θρησκευτικές ομάδες), καθώς και στην αναγνώριση του **ειδικού ρόλου των γυναικών** στον μετασχηματισμό τόσο της πολιτικής ζωής όσο και της κοινωνίας.

Η νέα προσέγγιση της ΕΠΓ αναγνωρίζει επίσης τη σημασία της **διαφοροποίησης** και προσαρμόζει τις σχέσεις στο επίπεδο των φιλοδοξιών των εταίρων. Βασίζεται, συνεπώς, στον σεβασμό για όλες τις ιδιαιτερότητες των εταίρων, καθώς και για τον τρόπο που επιλέγουν να πραγματοποιήσουν τη μεταρρύθμισή τους. Η νέα πολιτική διακρίνεται από μεγαλύτερη ευελιξία και καθόρισε ένα πλαίσιο για απαντήσεις που είναι προσαρμοσμένες στις ειδικές ανάγκες των χωρών, στην πρόοδο που σημειώνουν ως προς την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων, καθώς και στη φύση της εταιρικής σχέσης που επιδιώκουν να έχουν με την ΕΕ.

Ένα χρόνο μετά, η παρούσα κοινή ανακοίνωση της Ύπατης Εκπροσώπου και της Επιτροπής παρέχει μια αξιολόγηση της εφαρμογής της νέας προσέγγισης. Η παρούσα ανακοίνωση, που

[1] COM (2011) 303 της 25.05.2011

συνοδεύεται από μια σειρά κοινών εγγράφων εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής[2], δείχνει ότι η ΕΕ έθεσε χωρίς χρονοτριβή τα νέα θεμέλια πολιτικής και ότι οι περισσότερες χώρες εταίροι απάντησαν θετικά, δηλώνοντας ότι ήταν έτοιμες να προβούν στις πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις με αυξημένη αποφασιστικότητα και να δεσμευτούν ουσιαστικότερα με την ΕΕ.

Ορισμένες καινοτομίες υπήρξαν ιδιαίτερα σημαντικές:

- Τον Ιούλιο του 2011, το Συμβούλιο διόρισε ειδικό εντεταλμένο της ΕΕ για την περιοχή της Νοτίου Μεσογείου. Σε συνεργασία με την Επιτροπή και την ΕΥΕΔ, ο νέος ειδικός εντεταλμένος της ΕΕ συνέβαλε στην απάντηση της ΕΕ, ενισχύοντας την αποτελεσματικότητα και την προβολή της Ένωσης μέσω πολιτικού διαλόγου και της οικονομικής συνεργασίας με όλα τα μέρη που συμμετέχουν στη διαδικασία του δημοκρατικού μετασχηματισμού που συντελείται στην περιοχή. Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι, συστάθηκαν ειδικές ομάδες δράσης για να συνεργάζονται με τους εταίρους μας, παρέχοντας ειδική για κάθε χώρα εμπειρογνωσία και πόρους από την ΕΕ, τα κράτη μέλη της, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, καθώς και από άλλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τον ιδιωτικό τομέα. Οι ομάδες δράσης ΕΕ-Τυνησίας και ΕΕ-Ιορδανίας αποδείχτηκαν αποτελεσματικά μέσα για τη δημοκρατική αλλαγή, καθώς επιταχύνουν την στήριξη και τη χρηματοδοτική βοήθεια, κινητοποιώντας ένα ευρύ φάσμα ιδρυμάτων. Δρώντας ως καταλύτης, οι ομάδες δράσης επιτρέπουν την εμβάθυνση της σχέσης που διατηρεί η ΕΕ με τις σχετικές χώρες με προσανατολισμένο στα αποτελέσματα, προσαρμοσμένο στις ανάγκες και διαφοροποιημένο τρόπο.

- Η Επιτροπή κατάρτισε γενικά χρηματοδοτικά προγράμματα (SPRING για το Νότο και EaPIC για την Ανατολή) για να διαθέσει ταχύτερα τα επιπλέον κονδύλια που εξαγγέλθηκαν το 2011, προκειμένου να υποστηρίξει τον δημοκρατικό μετασχηματισμό, την οικοδόμηση θεσμών και την περαιτέρω ανάπτυξη στις χώρες εταίρους.

- Λαμβανομένων υπόψη των προκλήσεων που παρουσιάζει η οικονομική κατάσταση της Ευρώπης, η Ύπατη Εκπρόσωπος και η Επιτροπή έλαβαν θαρραλέα μέτρα για να κινητοποιήσουν χρηματοδοτική βοήθεια εκτός του παραδοσιακού κοινοτικού προϋπολογισμού για τη στήριξη της μετάβασης στις χώρες της γειτονίας. Τα ανώτατα όρια δανειοδοσίας από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων αυξήθηκαν σε 1,15 δισεκατ. ευρώ στις χώρες εταίρους[3] και η εντολή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης επεκτάθηκε προκειμένου να καλύψει τις χώρες της Νοτίου και Ανατολικής Μεσογείου.

---

[2] Η παρούσα κοινή ανακοίνωση συνοδεύεται από δώδεκα εκθέσεις προόδου ανά χώρα που αξιολογούν την εφαρμογή της ΕΠΓ το 2011 σε δώδεκα γειτονικές χώρες με τις οποίες έχει συμφωνηθεί ένα σχέδιο δράσης της ΕΠΓ ή ισοδύναμο έγγραφο· δύο περιφερειακές εκθέσεις προόδου οι οποίες περιλαμβάνουν επισκόπηση της προόδου που πραγματοποιήθηκε το 2011 όσον αφορά την εφαρμογή της ανατολικής εταιρικής σχέσης και της εταιρικής σχέσης για δημοκρατία και κοινή ευημερία· και ένα παράρτημα με στατιστικά στοιχεία.

[3] 1 δισεκατ. ευρώ για τη νότια γειτονία της ΕΕ και 150 εκατ. ευρώ για την ανατολική γειτονία της ΕΕ.

- Τον Σεπτέμβριο δημιουργήθηκε ένας μηχανισμός χρηματοδότησης για την κοινωνία των πολιτών που καλύπτει όλη την περιοχή της γειτονίας με αρχικό προϋπολογισμό 26 εκατ. ευρώ για το 2011, ενώ παρόμοια ποσά προβλέπονται και για το 2012.

Ενώ δεν σημειώθηκε παντού πρόοδος, από το προηγούμενο έτος πολλοί εταίροι έλαβαν δραστικά μέτρα και επιτάχυναν τις διαδικασίες εκδημοκρατισμού και μεταρρύθμισης. Διεξήχθησαν περισσότερες ελεύθερες και αδιάβλητες εκλογές και βελτιώθηκε η προστασία των θεμελιωδών ελευθεριών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν περισσότερες ανοιχτές δημόσιες συζητήσεις, με αποτέλεσμα να ενισχυθεί η υπευθυνότητα των κυβερνήσεων.

«Αναλογικά κέρδη»

Τον πυρήνα της νέας πολιτικής αποτελεί η αρχή «των αναλογικών κερδών»: μόνον σε όσους εταίρους ήταν πρόθυμοι να πραγματοποιήσουν πολιτικές μεταρρυθμίσεις και να σεβαστούν τις κοινές παγκόσμιες αξίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου προτάθηκαν τα πλέον ενδιαφέροντα στοιχεία της πολιτικής της ΕΕ, ιδίως η οικονομική ενσωμάτωση (βάσει της δημιουργίας εκτεταμένων και ουσιαστικών ζωνών ελευθέρων συναλλαγών – ΕΟΖΕΣ), η κινητικότητα των προσώπων (εταιρική σχέση κινητικότητας), καθώς και μεγαλύτερη χρηματοδοτική βοήθεια της ΕΕ. Από την άλλη πλευρά, η ΕΕ αντέδρασε στις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών προτύπων με περιορισμό της δέσμευσής της.

«Αρχή των αναλογικών κερδών» στην πράξη

- Προκειμένου να λάβει υπόψη τα αποφασιστικά βήματα που πραγματοποιήθηκαν στη διαδικασία **δημοκρατικής μετάβασης** στην *Τυνησία*, η ΕΕ διπλασίασε τη χρηματοδοτική της βοήθεια από 80 εκατ. ευρώ το 2010 σε 160 εκατ. ευρώ το 2011 και παρέσχε τεχνική βοήθεια για να συμβάλει στη διοργάνωση εκλογών για τη συγκρότηση συνταγματικής συνέλευσης.

- Ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις για τη δημιουργία **ΕΟΖΕΣ** με τη *Δημοκρατία της Μολδαβίας* και τη *Γεωργία* και πρόκειται να ξεκινήσουν με την *Αρμενία.* Το Συμβούλιο θέσπισε οδηγίες διαπραγματεύσεων για ΕΟΖΕΣ με την *Αίγυπτο, την Ιορδανία, το Μαρόκο* και την *Τυνησία*. Οι συμφωνίες αυτές θα βελτιώσουν την οικονομική ενσωμάτωση των εταίρων στην εσωτερική αγορά της ΕΕ.

- Αντιδρώντας στην επιδείνωση της κατάστασης στη *Συρία*, η ΕΕ αποφάσισε **να αναστείλει τη χρηματοδοτική της βοήθεια** στην κυβέρνηση και να επιβάλει κυρώσεις. Η Ύπατη Εκπρόσωπος και η Επιτροπή υποστήριξαν ενεργά τις προσπάθειες διαμεσολάβησης των Ηνωμένων Εθνών και του Αραβικού Συνδέσμου, ενώ η Επιτροπή χορηγεί ανθρωπιστική βοήθεια.

- Η ΕΕ συνήψε πρόσφατα εταιρική σχέση κινητικότητας με την Αρμενία και προβλέπει να συνάψει **εταιρικές σχέσεις κινητικότητας** με το *Μαρόκο* και την *Τυνησία.*

- Για να υποστηριχτούν περαιτέρω οι προσπάθειες μεταρρύθμισης των χωρών εταίρων,

διατίθενται **670 εκατ. ευρώ** για τη συμπλήρωση των υφιστάμενων προγραμμάτων ανά χώρα. Διοχετεύονται μέσω δύο ενιαίων προγραμμάτων[4] (**SPRING** για τον Νότο και **EaPIC** για την Ανατολή) και κατανέμονται σε όσες από τις χώρες εταίρους σημειώνουν την μεγαλύτερη πρόοδο προς την εδραίωση της δημοκρατίας. Έχουν ήδη εξαγγελθεί επιχορηγήσεις για την *Αλγερία*, την *Ιορδανία*, το *Μαρόκο* και την *Τυνησία*.

- Μονογράφηκε η **συμφωνία σύνδεσης** με την *Ουκρανία*. Οι επιδόσεις της Ουκρανίας, ιδίως σε σχέση με τον σεβασμό των κοινών αξιών και το κράτος δικαίου, θα αποτελέσουν ουσιαστικής σημασίας παράγοντα για την επιτάχυνση της πολιτικής της σύνδεσης και της οικονομικής της ενσωμάτωσης στην ΕΕ, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο της σύναψης της συμφωνίας και της συνακόλουθης εφαρμογής της. Σε αυτό το πλαίσιο, οι δίκες και οι καταδικαστικές αποφάσεις κατά ηγετών της αντιπολίτευσης εγείρουν σοβαρές ανησυχίες ως προς την τήρηση των κανόνων για διεξαγωγή δίκαιων δικών και την ανεξαρτησία του δικαστικού τομέα.

- Η επανάληψη των επίσημων συνομιλιών 5+2 για τη διευθέτηση της **διένεξης της Υπερδνειστερίας στη Δημοκρατία της Μολδαβίας** συνοδεύτηκε από εντατική συνεργασία με την κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, την έναρξη εφαρμογής μεγάλης κλίμακας μέτρων της ΕΕ για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και τη σταδιακή επανεξέταση των κυρώσεων που είχε επιβάλει η ΕΕ στην Υπερδνειστερία, καθώς και την αναγνώριση της εποικοδομητικής στάσης της νέας ηγεσίας της.

- Ενεργώντας σε σχέση με τις σοβαρές ανησυχίες για τη συνεχιζόμενη έλλειψη σεβασμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου στη *Λευκορωσία*, η ΕΕ εφάρμοσε σειρά **περιοριστικών μέτρων** και αναπροσανατόλισε σημαντικό μέρος της βοήθειάς της προς την κοινωνία των πολιτών. Η ΕΕ ξεκίνησε επίσης με την αντιπολίτευση και την κοινωνία των πολιτών ένα ευρωπαϊκό διάλογο για τον εκσυγχρονισμό.

Η ΕΕ συνεργάζεται επίσης εντατικά με τους εταίρους σε ένα ευρύ φάσμα τομεακών θεμάτων βάσει κανόνων και προτύπων της ΕΕ. Οι εταίροι πρέπει να συνεχίσουν τις μεταρρυθμίσεις με αυξημένο σθένος, καθώς, χάρη σε αυτές, θα ενισχυθεί η χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, η δημιουργία θέσεων απασχόλησης (ιδίως για τους νέους), η μείωση της φτώχειας και η αύξηση των ξένων επενδύσεων. Η στοχευμένη χρηματοδοτική στήριξη, η ανάπτυξη της θεσμικής ικανότητας, ο ενισχυμένος διάλογος για την τομεακή πολιτική και το βαθμιαίο άνοιγμα των προγραμμάτων και των οργανισμών επιτρέπουν στην ΕΕ και στις χώρες εταίρους να λαμβάνουν πλήρως υπόψη το σύνθετο χαρακτήρα αυτής της διαδικασίας, η οποία απαιτεί δύσκολες επιλογές και συνοδευτικά μέτρα για την προστασία ευάλωτων πολιτών.

Εταιρική σχέση με τις κοινωνίες

Η ΕΕ έρχεται όλο και περισσότερο σε επαφή με την **κοινωνία των πολιτών** σε όλες τις γειτονικές χώρες, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αποτελούν αντικείμενο στοχευμένων κυρώσεων της ΕΕ και για τις οποίες έχει ανασταλεί η χρηματοδοτική βοήθεια. Η δέσμευση αυτή έγινε γενικά ευνοϊκά δεκτή από τις χώρες εταίρους, καθώς και από τις τοπικές και διεθνείς οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Η ΕΕ προτίθεται να διευρύνει αυτή τη

[4] SPRING (*Στήριξη της Εταιρικής Σχέσης, της Μεταρρύθμισης και της χωρίς Αποκλεισμούς Ανάπτυξης)* και EaPIC (*Πρόγραμμα Ολοκλήρωσης και Συνεργασίας για την Ανατολική Εταιρική Σχέση)*.

δέσμευση, ιδίως μέσω της συμμετοχής των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην προετοιμασία και την παρακολούθηση των σχεδίων δράσης ή παρεμφερών εγγράφων.

Συγκεκριμένα μέτρα για τη σύσταση εταιρικής σχέσης με την κοινωνία των πολιτών

- Τον Σεπτέμβριο του 2011, ξεκίνησε η εφαρμογή ενός **μηχανισμού χρηματοδότησης της κοινωνίας των πολιτών** που καλύπτει όλες τις χώρες της γειτονίας, με αρχικό προϋπολογισμό ύψους 26 εκατ. ευρώ για το 2011, ενώ, για το 2012 και το 2013, προβλέπονται παρόμοια ποσά.

- Οι διάλογοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα με την **ανατολική εταιρική σχέση** ολοκληρώθηκαν με κοινά σεμινάρια για την κοινωνία των πολιτών, και το **φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών της Ανατολικής εταιρικής σχέσης** κατέστη μόνιμο μέλος και στις τέσσερις πολυμερείς πλατφόρμες.

- Στη νότια γειτονία, η ΕΕ αύξησε τη στήριξή της στις προσπάθειες που καταβάλλει το **ίδρυμα Anna Lindh** για να κινητοποιήσει και να αναζωογονήσει την κοινωνία των πολιτών στην περιοχή.

- Κλιμακώθηκε η εμπλοκή του Συμβουλίου της Ευρώπης στην περιοχή της γειτονίας. Αφού δημιούργησε ένα πρώτο μέσο για τη στήριξη του έργου του Συμβουλίου την ανατολική γειτονία, η Επιτροπή αποφάσισε να αφιερώσει ποσό ύψους 4,8 εκατομ. ευρώ στις δραστηριότητες του Συμβουλίου της Ευρώπης με τις χώρες της νοτίου Μεσογείου.

- Για να προωθήσει την **ελευθερία του λόγου,** η Επιτροπή δρομολόγησε την στρατηγική «no disconnect» για να βοηθήσει τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τους μεμονωμένους πολίτες να αντιμετωπίζουν τις αυθαίρετες διακοπές της πρόσβασης στην τεχνολογία ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

- Τον Δεκέμβριο του 2011, συμφωνήθηκαν από το Συμβούλιο οι βασικές αρχές για την ίδρυση του **Ευρωπαϊκού Ταμείου για τη Δημοκρατία** (ΕΤΔ). Το ΕΤΔ θα εστιαστεί αρχικά, αν και όχι αποκλειστικά, στη γειτονία της ΕΕ.

- Παράλληλα με την αναστολή ή τον αναπροσανατολισμό της βοήθειας, η ΕΕ αύξησε τη χρηματοδοτική στήριξή της για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σε χώρες όπου εξακολουθούν να παραβιάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα.

- Η ΕΕ πρότεινε επίσης να διαπραγματευτεί συμφωνίες **επανεισδοχής και απλούστευσης της έκδοσης θεωρήσεων** με τη Λευκορωσία για να διευκολύνει τις επαφές μεταξύ των λαών. Οι αρχές της Λευκορωσίας δεν έχουν απαντήσει μέχρι σήμερα στην προσφορά της ΕΕ. Τα κράτη μέλη της ΕΕ επιδιώκουν να εκμεταλλεύονται στο έπακρο την ελαστικότητα που παρέχεται από τον κώδικα θεωρήσεων, να μην απαιτούν ή να μειώνουν τα τέλη θεώρησης για ορισμένες κατηγορίες πολιτών της Λευκορωσίας ή σε μεμονωμένες περιπτώσεις.

- Η ΕΕ αυξάνει τις ευκαιρίες για τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων **τριτοβάθμιας εκπαίδευσης**, την **κινητικότητα** στον ακαδημαϊκό χώρο και τις **ανταλλαγές νέων**. Το 2012 και 2013, η χρηματοδότηση για τη συμμετοχή των γειτονικών χωρών σε προγράμματα συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα διπλασιαστεί και θα παρασχεθούν νέες ευκαιρίες για ανταλλαγές νέων και τη δικτύωση των ατόμων που δουλεύουν με τους νέους. Επίσης, ξεκίνησαν ή πρόκειται να ξεκινήσουν πολλοί περιφερειακοί διάλογοι για τις πολιτικές στους τομείς της εκπαίδευσης, της νεολαίας και του πολιτισμού.

Αμοιβαία υπευθυνότητα

Στο πλαίσιο της γενικής προσέγγισης των αναλογικών κερδών, η ΕΕ, κατόπιν διαβουλεύσεων με τις χώρες εταίρους, προσάρμοσε τα μέσα πολικής για να καταστήσει τον πολιτικό διάλογο περισσότερο διαδραστικό και ειλικρινή.

Μέσα για την ενίσχυση της αμοιβαίας υπευθυνότητας

- Όλο και πιο συχνές τυπικές και άτυπες επαφές και διάλογοι σε πολιτικό επίπεδο παρέχουν την ευκαιρία για την ενίσχυση της **πολιτικής καθοδήγησης** των μεταρρυθμίσεων των χωρών εταίρων και για την συνδεόμενη με αυτές στήριξη της ΕΕ.

- Από το τρέχον έτος, οι **εκθέσεις προόδου ανά χώρα** θα αξιολογούν με όλο και μεγαλύτερη ειλικρίνεια την πρόοδο που σημειώνει κάθε χώρα, ιδίως σε σχέση με την εδραίωση σταθερής δημοκρατίας. Θα αποτελούν ένα μέσο για την εφαρμογή της βασιζόμενης σε κίνητρα προσέγγισης και τη δημιουργία ισχυρότερου δεσμού με όλες τις σχετικές πτυχές της απόκρισης της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδοτικής βοήθειας. Θα περιλαμβάνουν ειδικές συστάσεις ανά χώρα, τις οποίες θα κληθούν να εφαρμόσουν οι χώρες εταίροι..

- **Αυξήθηκαν οι επαφές** σε όλα τα επίπεδα, από τους ανώτερους υπαλλήλους ως τους ενδιαφερομένους και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, επιτρέποντας έτσι στους εκπροσώπους των χωρών εταίρων να εκφράζουν τις απόψεις τους για την εφαρμογή της νέας προσέγγισης και να ανατροφοδοτούν με πληροφορίες την ΕΕ σχετικά με τα αποτελέσματα των δεσμεύσεών της. Οι συναντήσεις αυτές θα πραγματοποιούνται σε πιο τακτική βάση.

1. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΓΕΙΤΟΝΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

1.1 Ένα έτος ταχείας, αν και άνισης, προόδου

Μετά από χρόνια σχετικής στασιμότητας, η δημοκρατία ριζώνει όλο και περισσότερο στις γειτονικές χώρες, χάρη στην ώθηση που δόθηκε από τις περσινές δημοκρατικές επαναστάσεις στη Βόρειο Αφρική. Σε ορισμένες χώρες διεξήχθησαν ουσιαστικές εκλογές με τη συμμετοχή ποικίλων πολιτικών κομμάτων. Η γενική τάση είναι για περισσότερη δημοκρατία, πιο υπεύθυνη μορφή διακυβέρνησης και αυξημένο σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Εν τούτοις, υπάρχουν τομείς, βασικοί για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των υπό εξέλιξη πολιτικών μεταρρυθμίσεων, στους οποίους η πρόοδος ήταν πιο περιορισμένη. Σε ορισμένες χώρες, η πρόοδος αναχαιτίστηκε ή υπάρχουν ενδείξεις οπισθοδρόμησης.

Η διαρθρωτική μεταρρύθμιση, όπου πραγματοποιήθηκε, συνέβαλε στη μείωση της φτώχειας και την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, ενώ εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές κοινωνικές προκλήσεις. Η συνεχιζόμενη προσέγγιση με τους κανόνες και τα πρότυπα της ΕΕ βοήθησε στην ενίσχυση των εμπορικών δεσμών, παρά το δυσμενές οικονομικό κλίμα. Η εντατικοποίηση της τομεακής συνεργασίας με την ΕΕ βοηθά στην αντιμετώπιση σημείων συμφόρησης στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας, καθώς και στην αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων.

1.2 Οικοδόμηση σταθερών δημοκρατιών

Η διαδικασία **συνταγματικής μεταρρύθμισης** που είναι τώρα υπό εξέλιξη στην *Αίγυπτο*, την *Ιορδανία*, το *Μαρόκο* και την *Τυνησία* στοχεύει στην προώθηση της λογοδοσίας των κυβερνήσεων σε δημοκρατικά εκλεγμένα κοινοβούλια, στην ενίσχυση της ανεξαρτησίας του δικαστικού τομέα και στην άρση των άλλων εμποδίων που παρακωλύουν την ευρύτερη συμμετοχή στην πολιτική ζωή. Η *Τυνησία* εξέλεξε τη συνταγματική συνέλευσή της με τις πρώτες **δημοκρατικές και αξιόπιστες εκλογές** από την ανεξαρτησία της χώρας. Παρομοίως, η *Αίγυπτος* και το *Μαρόκο* εξέλεξαν τα κοινοβούλιά τους με κατά κανόνα ελεύθερο και διαφανή τρόπο.

Συνολικά, υπάρχει περισσότερος σεβασμός για την **ελευθερία του λόγου, του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι** απ' ό,τι στο παρελθόν. Η *Δημοκρατία της Μολδαβίας* και, τώρα, η *Τυνησία* διαθέτουν πλέον ικανοποιητικά νομικά πλαίσια για την προστασία της ελευθερίας του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι. Πρέπει ωστόσο να γίνουν ακόμη πολλά στην περιοχή της γειτονίας για να διασφαλιστεί ότι η ελευθερία αυτή κατοχυρώνεται πλήρως τόσο βάσει του νόμου, όσο και στην πράξη, καθώς και για να διασφαλιστεί ο χώρος που είναι απαραίτητος για να μπορεί η **κοινωνία των πολιτών** να διαδραματίζει το θεμελιώδη ρόλο της. Στην *Αίγυπτο* υπάρχει κάποιο άνοιγμα του πολιτικού χώρου, αν και η ελευθερία του λόγου, η δραστηριότητα της κοινωνίας των πολιτών και οι ειρηνικές διαδηλώσεις κατεστάλησαν σε πολλές περιπτώσεις. Στο *Αζερμπαϊτζάν* συνεχίζουν να περιορίζονται σοβαρά οι ατομικές ελευθερίες.

Η προσοχή εστιάζεται όλο και περισσότερο στο πρόβλημα της **διαφθοράς**, ακόμη κι αν οι θαρραλέες πολιτικές δηλώσεις δεν ακολουθούνται πάντα από αποφασιστική δράση. Όταν όντως αναλαμβάνεται δράση, όπως στην περίπτωση της *Γεωργίας,* τότε αυτή συμβάλλει στον σεβασμό του κράτους δικαίου και βοηθά στη δημιουργία επιχειρηματικού κλίματος που ενθαρρύνει τους επιχειρηματίες και προσελκύει ξένες επενδύσεις.

Είναι αναγκαίο να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες σε ολόκληρη την περιοχή της γειτονίας για να διασφαλιστεί ο σεβασμός του κράτους δικαίου, επιτηρούμενος από αποτελεσματικό, αμερόληπτο και **ανεξάρτητο δικαστικό κλάδο,** με εγγυήσεις για **ίση πρόσβαση στη δικαιοσύνη** και για την τήρηση της νομιμότητας και των κανόνων για τη διεξαγωγή **δίκαιας δίκης,** καθώς και για να συνεχιστεί η **μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας**. Αν και η διαδικασία της δημοκρατικής μετάβασης και της συνταγματικής μεταρρύθμισης πραγματοποιείται τώρα σε ορισμένες γειτονικές χώρες, δεν οδήγησε ακόμη σε ταχύτερη, διαφανέστερη και πιο αμερόληπτη δικαιοσύνη, καθώς και σε μεγαλύτερο αίσθημα ασφάλειας. Στην *Αίγυπτο,* οι πολίτες εξακολουθούν να δικάζονται από στρατιωτικά δικαστήρια.

Η οικοδόμηση σταθερής δημοκρατίας σημαίνει επίσης τη διασφάλιση της **ισότητας των φύλων** και την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην πολιτική και οικονομική ζωή. Σε ορισμένες χώρες, οι νομοθετικές διατάξεις που θεσπίστηκαν με σκοπό να διασφαλιστεί περισσότερο ισόρροπη σύνθεση των κοινοβουλίων συνάντησαν αντίσταση στην πράξη και, ως εκ τούτου, δεν είχαν το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. **Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές** πρέπει να διαδραματίσουν βασικό ρόλο στην κάλυψη της διαφοράς μεταξύ του πληθυσμού και των θεσμών, προωθώντας ένα πνεύμα πολιτικής συμμετοχής σε τοπικό επίπεδο και διασφαλίζοντας ότι, κατά τη λήψη πολιτικών αποφάσεων, λαμβάνονται υπόψη οι τοπικές ανάγκες.

Σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά τον σεβασμό για **άλλα ανθρώπινα δικαιώματα**. Η *Τυνησία* επικύρωσε ορισμένα προαιρετικά πρωτόκολλα βασικών για τα ανθρώπινα δικαιώματα συμβάσεων. Το *Μαρόκο* και η *Τυνησία* επικύρωσαν το προαιρετικό πρωτόκολλο της σύμβασης του ΟΗΕ κατά των βασανιστηρίων. Σημειώνεται αυξανόμενος σεβασμός για τα δικαιώματα των μειονοτήτων στην *Αρμενία* και στο *Μαρόκο*. Εντούτοις, σε ορισμένες χώρες, οι δυνάμεις ασφαλείας εξακολουθούν να διαπράττουν βασανιστήρια και να επιδίδονται σε απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση. Παρομοίως, οι διακρίσεις λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, εθνοτικής καταγωγής και σεξουαλικού προσανατολισμού εξακολουθούν να είναι ευρέως διαδεδομένες και η εμπορία ανθρώπων συνεχίζει να αποτελεί σοβαρό πρόβλημα σε πολλές χώρες.

Η κατάσταση στη *Λευκορωσία* επιδεινώθηκε σοβαρά κατά τα τελευταία έτη, μετά τα κατασταλτικά μέτρα κατά της αντιπολίτευσης και της κοινωνίας των πολιτών που ελήφθησαν τον Δεκέμβριο του 2010, ενόψει των προεδρικών εκλογών. Η ΕΕ χρειάστηκε να επαναφέρει και να ενισχύσει τις κυρώσεις. Η ΕΕ εξακολουθεί να ανησυχεί σοβαρά για την κατάσταση στην *Λευκορωσία,* όπου οι αρχές αρνήθηκαν να ελευθερώσουν και να αποκαταστήσουν όλους τους πολιτικούς κρατουμένους και να θέσουν τέρμα στην καταστολή της αντιπολίτευσης, των μέσων μαζικής ενημέρωσης και της κοινωνίας των πολιτών. Οι αρχές της Λευκορωσίας δεν έχουν απαντήσει μέχρι τώρα στην πρόταση της ΕΕ για διεξαγωγή διαπραγματεύσεων σχετικά με τη σύναψη συμφωνιών επανεισδοχής και απλούστευσης της έκδοσης θεωρήσεων, στερώντας έτσι τους πολίτες τους από τα οφέλη που θα είχαν από τη διευκόλυνση των ταξιδιών τους στην ΕΕ. Δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που θα επέτρεπαν την πλήρη συμμετοχή της Λευκορωσίας στην ΕΠΓ. Η Λευκορωσία συμμετέχει μόνον στην πολυμερή διάσταση της ανατολικής εταιρικής σχέσης. Η ΕΕ παραμένει αποφασισμένη να ενισχύσει την εταιρική της σχέση με το λαό της Λευκορωσίας και παρέχει αυξημένη στήριξη στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Η Αλγερία ξεκίνησε διαδικασία πολιτικών μεταρρυθμίσεων που οδήγησε, στις αρχές του 2012, στη θέσπιση πολλών νέων νόμων σχετικά με το εκλογικό σύστημα, τη συμμετοχή των γυναικών στις αιρετές συνελεύσεις, τις ενώσεις, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τα πολιτικά κόμματα, την αποκέντρωση και το μη συμβιβάσιμο μεταξύ των πολιτικών εντολών. Η αναθεώρηση του Συντάγματος αναμένεται να πραγματοποιηθεί μετά τις κοινοβουλευτικές εκλογές της 10ης Μαΐου. Στο πλαίσιο της νέας εστίασης της ΕΠΓ σε προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες της χώρας και διαφοροποιημένη προσέγγιση, η *Αλγερία* αποφάσισε να προσχωρήσει στην ΕΠΓ και έχουν ήδη ξεκινήσει οι συζητήσεις για ένα **σχέδιο δράσης της ΕΠΓ**.

Μετά τη λήξη του εμφυλίου πολέμου, η κατάσταση στη *Λιβύη* σταθεροποιείται σταδιακά. Η ΕΕ στηρίζει τη διαδικασία μετάβασης και επανεξετάζει τακτικά με τις αρχές θέματα που αφορούν τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ είναι έτοιμη να αρχίσει διαπραγματεύσεις με τη νέα κυβέρνηση της Λιβύης για τη σύναψη συμβατικής συμφωνίας και, στο πλαίσιο αυτό, να συζητήσει με τη Λιβύη ενδεχόμενη συμμετοχή της στην ΕΠΓ, βάσει της κοινής προσήλωσης στις αξίες της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

1.3 Συγκρούσεις

Η εξεύρεση ειρηνικών διακανονισμών των παρατεταμένων συγκρούσεων παραμένει βασική πρόκληση σε όλη την περιοχή της γειτονίας. Τη βασική ευθύνη την έχουν τα συγκρουόμενα μέρη τα οποία πρέπει να ενισχύσουν τις προσπάθειές τους για την επίτευξη συμφωνιών με αληθινό πνεύμα συμβιβασμού. Χωρίς αυτό το στοιχείο, οι συνεχιζόμενες προσπάθειες

διεθνούς διαμεσολάβησης με καθιερωμένες μορφές δεν είναι δυνατό να οδηγήσουν σε λύσεις. Για να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό της ΕΠΓ, θα πρέπει οι σχετικές γειτονικές χώρες να καταβάλουν πιο αξιόπιστες και σταθερές προσπάθειες προκειμένου να σημειώσουν πρόοδο προς την επίλυση των συγκρούσεων. Από την άλλη πλευρά, η ΕΕ είναι έτοιμη να παράσχει την αναγκαία στήριξη για την εφαρμογή των διακανονισμών μόλις αυτοί συμφωνηθούν.

Στην περίπτωση της Συρίας, η ΕΕ καταδίκασε σθεναρά τις συστηματικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από το συριακό καθεστώς. Η ΕΕ κάλεσε τον πρόεδρο Άσαντ να παραιτηθεί και να επιτρέψει την ειρηνική και δημοκρατική μετάβαση. Μαζί με τα κράτη μέλη της ΕΕ στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, η ΕΕ κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια για να διασφαλίσει ότι η διεθνής κοινότητα εκφράζεται με μία φωνή υποστηρίζοντας πλήρως το σχέδιο του κοινού ειδικού απεσταλμένου των ΗΕ και του Συνδέσμου των Αραβικών Κρατών Κόφι Ανάν. Η Ύπατη Εκπρόσωπος και η ΕΥΕΔ συμμετείχαν στις συνεδριάσεις των Φίλων της Συρίας. Η Ύπατη Εκπρόσωπος συγκαλεί τακτικά την «Crisis Platform» φέρνοντας σε επαφή όλες τις σχετικές υπηρεσίες της ΕΥΕΔ και της Επιτροπής (κυρώσεις, ανθρωπιστική βοήθεια, αναπτυξιακή συνεργασία, σύνδεση με τις αντιπροσωπείες και υποστήριξη των ΗΕ). Αντιδρώντας στην κρίση, η ΕΕ ανέστειλε όλες τις μορφές συνεργασίας και επέβαλε περιοριστικά μέτρα, τα οποία επανεξετάζει συνεχώς. Η ΕΕ διατήρησε μόνο τη βοήθεια από την οποία επωφελείται ο πληθυσμός, οι σπουδαστές, οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η αντιπολίτευση. Η ΕΕ χορήγησε στη Συρία και στις θιγόμενες γειτονικές χώρες ανθρωπιστική βοήθεια ύψους 10 εκατ. ευρώ. Η ΕΕ συνεργάστηκε επίσης στενά με τους γείτονες της Συρίας και πρότεινε ως ειδικό μέτρο της Επιτροπής να διατεθούν από τους πόρους του ΕΜΓΕΣ 23 εκατ. ευρώ, ειδικά για τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών στη Συρία, καθώς και των προσφύγων και των θιγόμενων πληθυσμών στις γειτονικές χώρες.

Η αντιπροσωπεία της ΕΕ στη Δαμασκό παρέμεινε ανοιχτή για να υποστηρίξει τον συριακό λαό και να βοηθήσει στο συντονισμό της απόκρισης της ΕΕ στην κρίση. Η αντιπροσωπεία της ΕΕ φιλοξενεί πολλούς διπλωμάτες από κράτη μέλη που αποφάσισαν να αναστείλουν τη δραστηριότητα των πρεσβειών τους.

Το 2011, η ΕΕ επέτυχε ως ένα βαθμό να αναζωογονήσει την «Τετραμερή» και συνέχισε τις προσπάθειές της για να ενθαρρύνει τόσο το Ισραήλ όσο και την Παλαιστινιακή Αρχή να επιστρέψουν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Στη δήλωσή της στις 23 Σεπτεμβρίου, η Τετραμερής κάλεσε την άμεση και χωρίς προϋποθέσεις επανάληψη των άμεσων διμερών διαπραγματεύσεων, με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας εντός χρονικού πλαισίου που θα συμφωνηθεί από τα μέρη, αλλά όχι αργότερα από τα τέλη του 2012. Επίσης, κάλεσε τα μέρη να μη προβαίνουν σε προκλητικές πράξεις και επανέλαβε τις υποχρεώσεις που συνεπάγεται ο χάρτης πορείας.

Στην ανατολική γειτονία, χάρη στις κοινές προσπάθειες των 5+2 μελών συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ, οι επίσημες συνομιλίες για τη διευθέτηση της διένεξης στην Υπερνδνειστερία διεξήχθησαν σε θετικό κλίμα. Πραγματοποιήθηκαν ορισμένες υψηλού επιπέδου συναντήσεις και ελήφθησαν μέτρα για την εντατικοποίηση μέτρων σχετικών με τη δημιουργία εμπιστοσύνης (π.χ. δυνατότητα για τις εταιρείες της Υπερδνειστερίας να καταχωρίζονται στη *Δημοκρατία της Μολδαβίας* και να επωφελούνται από τις αυτόνομες εμπορικές προτιμήσεις, μη καταβολή τέλους καταχώρισης για τις επισκέψεις στην Υπερδνειστερία, δημιουργία μιας ομάδας εργασίας για να συζητηθούν περαιτέρω μέτρα ανάπτυξης εμπιστοσύνης, συζητήσεις μεταξύ τελωνειακών αρχών και αρχών σιδηροδρομικών μεταφορών για τη διευκόλυνση των εξαγωγών. Οι συνομιλίες μεταξύ των

προέδρων της *Αρμενίας* και του *Αζερμπαϊτζάν* για το Nagorno-Karabkah, τις οποίες υποστήριξε η ομάδα Minsk του ΟΑΣΕ υπό την ιδιότητα του μεσολαβητή, δεν κατέληξαν σε κάποιο αποτέλεσμα. Συνεχίστηκαν οι διεθνείς συζητήσεις της Γενεύης για την Αμπχαζία και τη Νότια Οσετία υπό την κοινή προεδρία των ΕΕ-ΗΕ-ΟΑΣΕ, ιδίως σχετικά με το θέμα της μη χρήσης βίας.

1.4. Χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη και συναλλαγές

Σημειώθηκε σταθερή ανάπτυξη στις περισσότερες από τις χώρες της ανατολικής γειτονίας της ΕΕ, οι οποίες συνέχισαν την ανάκαμψή τους μετά την κρίση 2009. Έτσι, χώρες όπως η *Αρμενία*, *το Αζερμπαϊτζάν* και *η Δημοκρατία της Μολδαβίας* κατάφεραν να σημειώσουν περαιτέρω πρόοδο όσον αφορά τη **μείωση της φτώχειας** και την ανεργία. Η *Δημοκρατίατ ης Μολδαβίας* και η *Γεωργία* συνέχισαν επίσης τις **διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις** τους με αποφασιστικότητα, ενώ η πρόοδος στην *Ουκρανία* παραμένει στάσιμη και το πρόγραμμα της χώρας με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) είναι εκτός χρονοδιαγράμματος.

Στη νότια γειτονία της ΕΕ, η ανάπτυξη ήταν βραδύτερη, ιδίως στις χώρες εκείνες όπου η δημοκρατική μετάβαση συνοδεύτηκε από κοινωνικές αναταραχές, απεργίες και πολιτική αστάθεια ή σε εκείνες που επλήγησαν από συγκρούσεις σε γειτονικές χώρες. Για να αντιμετωπίσουν την αυξανόμενη **ανεργία** και να αποτρέψουν περαιτέρω εσωτερικές αναταραχές, πολλές χώρες χαλάρωσαν τη φορολογική τους πολιτική, αύξησαν τις δημόσιες δαπάνες και, κατά συνέπεια, το δημοσιονομικό τους έλλειμμα. Η τάση αυτή πρέπει να αναχαιτιστεί, προκειμένου να διατηρηθεί η μακροοικονομική σταθερότητα και να αποφευχθούν ενδεχόμενα προβλήματα σχετικά με χρηματοδότηση χρέους. Στο Ισραήλ, οι διαμαρτυρίες εξέφρασαν τις ευρέως διαδεδομένες ανησυχίες σχετικά με την κοινωνική δικαιοσύνη και την αυξανόμενη ανισότητα στην κατανομή του πλούτου. Σε ολόκληρη την περιοχή της γειτονίας, καθώς και εντός της ΕΕ, πρέπει να καταβληθούν ιδιαίτερες προσπάθειες για μια χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη, χάρη στην προώθηση της εσωτερικής συνοχής και την αντιμετώπιση των περιφερειακών και κοινωνικών ανισορροπιών.

2. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

2.1 Ένα έτος αποτελεσμάτων

Οι περισσότερες χώρες εταίροι υποδέχτηκαν ευνοϊκά τη νέα έμφαση που δόθηκε στην αυξημένη διαφοροποίηση και την αμοιβαία υπευθυνότητα, δηλώνοντας ότι είναι έτοιμες να συνεχίσουν την πολιτική και οικονομική μεταρρύθμιση με αυξημένη αποφασιστικότητα και να δεσμευτούν περισσότερο έναντι της ΕΕ. Η πολιτική αυτή έχει δώσει ήδη τα πρώτα αποτελέσματά της.

Στην ανατολική γειτονία, η ανακοίνωση του περασμένου Μαΐου έδωσε επιπλέον ώθηση στην ανάπτυξη της ανατολικής εταιρικής σχέσης. Η **διάσκεψη κορυφής της ανατολικής εταιρικής σχέσης** που πραγματοποιήθηκε στη Βαρσοβία κατέγραψε τα αποτελέσματα και επιβεβαίωσε τις πολιτικές δεσμεύσεις της ΕΕ και των ανατολικών γειτόνων της να προχωρήσουν σε βαθύτερη πολιτική σύνδεση και περαιτέρω οικονομική ενσωμάτωση και έλαβε υπόψη τις ευρωπαϊκές προσδοκίες και την ευρωπαϊκή επιλογή ορισμένων εταίρων. Συμφώνησε να προετοιμάσει ένα «οδικό χάρτη της ανατολικής εταιρικής σχέσης», ο οποίος

εγκρίνεται ταυτόχρονα με την παρούσα ανακοίνωση[5] και παρέχει ένα πρακτικό οδηγό για την παρακολούθηση της εφαρμογής μέχρι την επόμενη διάσκεψη κορυφής που αναμένεται να πραγματοποιηθεί το φθινόπωρο του 2013.

Τρία έτη μετά τη δρομολόγησή της, η ανατολική εταιρική σχέση έχει σημειώσει ουσιαστική πρόοδο. Η ΕΕ και οι ανατολικοί εταίροι εντατικοποίησαν τον διάλογό τους για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Άρχισαν διαπραγματεύσεις με όλους τους εταίρους (εκτός της *Λευκορωσίας*) για τη σύναψη συμφωνιών σύνδεσης, ενώ οι διαπραγματεύσεις με την Ουκρανία έχουν ολοκληρωθεί. Προχωρούν οι διαπραγματεύσεις για τη δημιουργία εκτεταμένων και ουσιαστικών ζωνών ελευθέρων συναλλαγών (ΕΟΖΕΣ). Σημειώνεται πρόοδος όσον αφορά την επίτευξη του στόχου της απαλλαγής σε εύθετο χρόνο από την υποχρέωση θεώρησης, καθώς και τα άλλα θέματα της ατζέντας συνεργασίας της ανατολικής εταιρικής σχέσης.

Στη νότια γειτονία, η ΕΕ αντέδρασε πολύ ενεργητικά στις ιστορικές αλλαγές. Ανέλαβε να αναζητήσει μαζί με τις περιφερειακές οργανώσεις (ιδίως τον Σύνδεσμο των Αραβικών Χωρών) λύσεις στις διενέξεις. Η Ύπατη Εκπρόσωπος και η Επιτροπή χαιρέτισαν τα αποτελέσματα των δημοκρατικών εκλογών και επιβεβαίωσαν ότι είναι έτοιμες να συνεργαστούν με τις νέες κυβερνήσεις. Η ΕΕ χορήγησε άμεση ανθρωπιστική βοήθεια όπου αυτή ήταν αναγκαία, αναπροσανατόλισε τη χρηματοδοτική ενίσχυσή της και την αύξησε για τις χώρες οι οποίες είχαν την περισσότερη ανάγκη, ενώ, σε άλλες περιπτώσεις, την μείωσε. Η ΕΕ πρότεινε επίσης νέα συνεργασία και διάλογο για το εμπόριο και την κινητικότητα. Έγινε ένας αναγνωρισμένος και έμπιστος εταίρος για την προετοιμασία, τη διοργάνωση και την παρακολούθηση των εκλογών. Αύξησε σε πολύ μεγάλο βαθμό τις δεσμεύσεις της έναντι των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην περιοχή, καθώς και τη στήριξή της προς αυτές.

Μετά από πρόταση της Ύπατης Εκπροσώπου, το Συμβούλιο διόρισε ειδικό εντεταλμένο για την περιοχή της Νοτίου Μεσογείου προκειμένου να αναπτύξει τον διάλογο με τις υπό μετάβαση χώρες, να προωθήσει την κινητοποίηση και τον συντονισμό της ΕΕ και των κρατών μελών, και να διασφαλίσει τον συντονισμό με τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τον ιδιωτικό τομέα. Υπάρχουν ήδη απτά αποτελέσματα στην περιοχή. Η πρώτη ειδική ομάδα έδρασε ήδη στην *Τυνησία*, τον Σεπτέμβρη του 2011 και εξήγγειλε ένα πολύ σημαντικό σύνολο μέτρων στήριξης, που καλύπτει τόσο επιχορηγήσεις όσο και δάνεια. Η Επιτροπή συνέβαλε σε αυτό με επιχορηγήσεις ύψους 400 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2011-2013. Η δεύτερη ειδική ομάδα δράσης συναντήθηκε στην *Ιορδανία*, τον Φεβρουάριο του 2012, για να ενθαρρύνει και να στηρίξει τη διαδικασία των πολιτικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων σε αυτή τη χώρα. Τα πολιτικά κόμματα και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών συμμετείχαν στην ομάδα δράσης. Με την ευκαιρία αυτή, αναγγέλθηκε ένα πολύ σημαντικό σύνολο διεθνών χρηματοδοτικών μέτρων. Οι ομάδες δράσης δεν αποτελούν εφάπαξ επιχειρήσεις αλλά μια διαδικασία που προβλέπει συναντήσεις παρακολούθησης σε διάφορα επίπεδα για την αξιολόγηση της προόδου και της εφαρμογής. Οι κοινοί οργανισμοί που δημιουργούνται στο πλαίσιο της συμφωνίας σύνδεσης παρακολουθούν την εφαρμογή των συστάσεων της ομάδας δράσης. Μετά τις προεδρικές εκλογές και τη μετάβαση σε πολιτική διακυβέρνηση, θα διοργανωθεί το 2012 μαζί με την *Αίγυπτο* μια ομάδα δράσης.

[5] COM (2012) … της 15.05.2012, Ανατολική εταιρική σχέση, ένας οδικός χάρτης για τη σύνοδο κορυφής του φθινοπώρου του 2013.

2.2 Οικοδόμηση σταθερών δημοκρατιών

Η έμφαση που έδωσε η ΕΕ στην οικοδόμηση **σταθερών δημοκρατιών**[6] και στην προώθηση των **ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών** συνοδεύτηκε από αποφασιστική δράση.

Για να υποστηρίξει τη **δημοκρατική μετάβαση,** η ΕΕ ενίσχυσε τη συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης και επεδίωξε συνέργειες με την κοινοβουλευτική συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης, προτείνοντας το «καθεστώς εταίρων για τη δημοκρατία» σε κοινοβούλια των χωρών της Νοτίου Μεσογείου. Το καθεστώς αυτό χορηγήθηκε στο *Μαρόκο* και στην *Παλαιστινιακή Αρχή*. Η ΕΕ ανέπτυξε ένα πρόγραμμα με το Συμβούλιο της Ευρώπης για την υποστήριξη της διαδικασίας μεταρρύθμισης στις χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης. Το πρόγραμμα αυτό καλύπτει τη μεταρρύθμιση του δικαστικού κλάδου και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά την άσκηση της ποινικής δικαιοσύνης, τον σεβασμό των ευρωπαϊκών προτύπων των εκλογών, την καταπολέμηση της διαφθοράς και των σοβαρών μορφών του κυβερνοεγκλήματος. Το πρόγραμμα συμπληρώθηκε αργότερα με παρόμοιο πρόγραμμα των νότιων γειτόνων της ΕΕ, το οποίο εστιάζεται στη συνταγματική μεταρρύθμιση, τη μεταρρύθμιση του δικαστικού κλάδου και τα εκλογικά συστήματα.

Η ΕΕ παρέσχε τεχνική βοήθεια στις αρμόδιες για τις εκλογές αρχές της Τυνησίας, προκειμένου να τις βοηθήσει να προετοιμάσουν τις **πρώτες δημοκρατικές εκλογές τους** και στήριξε την κοινωνία των πολιτών της Τυνησίας κατά την προεκλογική περίοδο. Απέστειλε μια πλήρη αποστολή παρακολούθησης εκλογών (ΑΠΕ) στην *Τυνησία* και εμπειρογνώμονες σε θέματα εκλογών στο *Μαρόκο*. Μετά από πρόσκληση εκ μέρους της *Αλγερίας*, απέστειλε πλήρη ΑΠΕ για να παρακολουθήσει τις κοινοβουλευτικές εκλογές της 10ης Μαΐου. Παρέσχε τεχνική βοήθεια στην Ανώτατη Αιγυπτιακή Επιτροπή και υποστήριξε την εκπαίδευση των ψηφοφόρων και τοπικούς παρατηρητές μέσω οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Η *Λιβύη* κάλεσε την ΕΕ να παρακολουθήσει τις επικείμενες εκλογές των μελών της συνταγματικής συνέλευσης.

2.3 Ενδυνάμωση της χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης, του εμπορίου και της τομεακής συνεργασίας

Οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη

Σε ένα πλαίσιο σοβαρών οικονομικών και χρηματοπιστωτικών δυσκολιών στην ευρωζώνη και στις περισσότερες αραβικές χώρες εταίρους (και ως συνέπεια της αραβικής άνοιξης), οι **μακροοικονομικοί διάλογοι** αποδείχτηκαν ιδιαίτερα χρήσιμοι τόσο για την ΕΕ όσο και για τους εταίρους της. Επέτρεψαν την ειλικρινή και σε βάθος ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων σχετικά με τις οικονομικές προκλήσεις και τις στρατηγικές απαντήσεις που δόθηκαν από τα δύο μέρη, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Για να προωθήσει την **χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη**, η ΕΕ έλαβε μέτρα για την αύξηση της χρηματοδοτικής της βοήθειας και της δανειοδοτικής ικανότητας των

---

[6] Τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν μια **εδραιωμένη και σταθερή δημοκρατία περιλαμβάνουν**: Ελεύθερες και δίκαιες εκλογές, ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, του λόγου και του συνέρχεσθαι και ελεύθερο τύπο και μέσα μαζικής ενημέρωσης· κράτος δικαίου που διασφαλίζεται από ανεξάρτητο δικαστικό τομέα και δικαίωμα σε δίκαιη δίκη· την καταπολέμηση της διαφθοράς· τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας και της επιβολής του νόμου (συμπεριλαμβανομένης της αστυνομίας) και εδραίωση δημοκρατικού ελέγχου των ενόπλων δυνάμεων και των δυνάμεων ασφαλείας.

ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (βλ. μέρος 2.4) και επανέλαβε τον πολιτικό διάλογο για την απασχόληση και τα κοινωνικά θέματα.

Συναλλαγές

Οι διαπραγματεύσεις για τη σύσταση **ΕΟΖΕΣ** ολοκληρώθηκαν με την *Ουκρανία* και δρομολογήθηκαν με τη *Δημοκρατία της Μολδαβίας* και τη *Γεωργία*, ενώ πρόκειται να ξεκινήσουν με την *Αρμενία*. Μετά από διερευνητική μελέτη που θα πραγματοποιηθεί το 2012 σχετικά με την ικανότητα των εταίρων να προσεγγίσουν το κεκτημένο της ΕΕ, οι διαπραγματεύσεις με την *Ιορδανία*, το *Μαρόκο* και την *Τυνησία* θα μπορούσαν να ξεκινήσουν πριν από τα τέλη του έτους βάσει των διαπραγματευτικών οδηγιών που θεσπίστηκαν από το Συμβούλιο τον Δεκέμβριο. Η συμφωνία με το *Μαρόκο* για τα γεωργικά και τα αλιευτικά προϊόντα θα τεθεί σε ισχύ τον Ιούλιο. Όσον αφορά τις άλλες διεξαγόμενες διαπραγματεύσεις, ιδίως αυτές για τη σύναψη ισοδύναμης συμφωνίας με την Τυνησία, η ταχεία πρόοδός τους αποτελεί επίσης προτεραιότητα, όπως υπογραμμίστηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου.

Η περιφερειακή σύμβαση σχετικά με τους **πανευρωμεσογειακούς κανόνες καταγωγής** άνοιξε προς υπογραφή τον Ιούνιο του 2011 και υπεγράφη από την *Ιορδανία* και το *Μαρόκο*. Οι άλλοι εταίροι της Νοτίου Μεσογείου οι οποίοι δεν έχουν υπογράψει ακόμη τη Σύμβαση θα πρέπει να ολοκληρώσουν γρήγορα τις διαδικασίες για την υπογραφή και την κύρωση. Νέες διαπραγματεύσεις σχετικά με τις **συμφωνίες για την διαπίστωση της συμμόρφωσης και την αποδοχή των βιομηχανικών προϊόντων** με σκοπό το άνοιγμα των αγορών σε βιομηχανικά προϊόντα θα πρέπει να ξεκινήσουν το 2012 με την *Τυνησία* και, αργότερα, με την *Αίγυπτο*, την *Ιορδανία* και το *Μαρόκο*.

Τομεακή συνεργασία

Η σύγκλιση των κανονιστικών ρυθμίσεων με αυτές που ισχύουν στην αγορά της ΕΕ και σε άλλες αγορές που εφαρμόζουν τους κανόνες της ΕΕ έχουν βασική σημασία για την προώθηση του εμπορίου και της οικονομικής ανάπτυξης. Η σύγκλιση στηρίζεται, στο πλαίσιο της ανατολικής εταιρικής σχέσης, από **ολοκληρωμένα προγράμματα οικοδόμησης θεσμών** και άλλα σχετικά μέτρα βοήθειας. Η προπαρασκευαστική διαδικασία για τις διαπραγματεύσεις ίδρυσης ΕΟΖΕΣ με την *Αρμενία*, τη *Γεωργία* και τη *Δημοκρατία της Μολδαβίας* καθώς και η ολοκλήρωση των σχετικών διαπραγματεύσεων με την *Ουκρανία,* προώθησαν το νομοθετικό έργο, ιδίως στους τομείς των υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών κανόνων και των τεχνικών κανονιστικών ρυθμίσεων. Συνέβαλαν επίσης στη βελτίωση της ασφάλειας των εγχώριων εδώδιμων και προϊόντων. Ένας τομέας ο οποίος χρήζει βελτιώσεων είναι ο τομέας της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών.

Η ενσωμάτωση της αγοράς με την ΕΕ και η κανονιστική σύγκλιση προωθούν επίσης τις απαραίτητες **τομεακές μεταρρυθμίσεις**. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές έχουν κατά κανόνα πιο μακροπρόθεσμο χαρακτήρα και απαιτούν σημαντικές επενδύσεις. Η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των χωρών εταίρων εντατικοποιήθηκε σε όλους τους τομείς, όπως τονίζεται στα κοινά έγγραφα εργασίας που συνοδεύουν την παρούσα ανακοίνωση. Για παράδειγμα, η ΕΕ δρομολόγησε την «στρατηγική no disconnect» για να βοηθήσει τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τους μεμονωμένους πολίτες να καταστρατηγούν τις αυθαίρετες διακοπές πρόσβασης στις τεχνολογίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η ΕΕ ξεκίνησε επίσης το ευρωπαϊκό πρόγραμμα γειτονίας για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη, το οποίο, μέσω της στήριξης των επενδύσεων και της τεχνικής βοήθειας, επιτρέπει τον εκσυγχρονισμό της

γεωργικής παραγωγής στις χώρες εταίρους, δημιουργεί ευκαιρίες σε τοπικό επίπεδο και προετοιμάζει τις χώρες εταίρους να λειτουργήσουν αποτελεσματικότερα στην αγορά της ΕΕ.

Εξάλλου, η Επιτροπή επιθυμεί να ενισχύσει τον τομεακό διάλογο και τη συνεργασία στα περιφερειακά πλαίσια της ανατολικής εταιρικής σχέσης και της ένωσης για τη Μεσόγειο. Οι διάλογοι αυτοί θα βοηθήσουν στην παγίωση κοινής θεώρησης όσον αφορά τις τομεακές προτεραιότητες και θα συμβάλουν στην κατάρτιση συγκεκριμένων προγραμμάτων και στην ανάληψη πρωτοβουλιών.

Οι άτυποι διάλογοι της ανατολικής εταιρικής σχέσης καθιερώνονται ως ένα άλλο μέσο ενίσχυσης της σύνδεσης μεταξύ των διμερών και πολυμερών διαδικασιών, της καλλιέργειας του αισθήματος της κοινής ευθύνης της ανατολικής εταιρικής σχέσης και της ενίσχυσης του περιφερειακού δυναμισμού. Αυτοί οι ανά διετία, άτυποι πολυμερείς διάλογοι μεταξύ των υπουργών εξωτερικών των χωρών εταίρων και της Ύπατης Εκπροσώπου της ΕΕ και Επιτρόπου για την ΕΠΓ θα δημιουργήσουν ευκαιρίες για άτυπες συζητήσεις, σε επίπεδο υπουργών, σχετικά με την εξέλιξη της κατάστασης στις χώρες εταίρους και την πρόοδο που σημειώνεται στις διαδικασίες μεταρρύθμισης, και θα επιτρέψουν την παρακολούθηση της εφαρμογής του οδικού χάρτη της ανατολικής εταιρικής σχέσης. Στο πλαίσιο αυτό, θα προβλεφτούν επίσης συναντήσεις άτυπου διαλόγου μεταξύ των υπουργών και των αρμόδιων σε διάφορους τομείς επιτρόπων της ΕΕ, με σκοπό να ενισχυθεί η **πολυμερής τομεακή συνεργασία** μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της ανατολικής γειτονίας.

Στο πλαίσιο της Ένωσης για τη Μεσόγειο (ΕγΜ) και μετά από την απόφαση του Συμβουλίου να μεταφέρει τη βόρεια συμπροεδρία στην ΕΕ, η Επιτροπή επιθυμεί να επαναλάβει τους τομεακούς διαλόγους σε υπουργικό επίπεδο. Διεξάγονται τώρα συζητήσεις με τους εταίρους για να συμφωνηθούν διάφορες συναντήσεις για το εμπόριο, τις μεταφορές, την ενέργεια, το περιβάλλον, καθώς και άλλες τομεακές πολιτικές. Σε αυτές τις τομεακές υπουργικές συναντήσεις θα προσδιοριστούν κοινοί στόχοι για περιφερειακή συνεργασία, καθώς και πιθανά ειδικά προγράμματα που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο της Ένωσης για τη Μεσόγειο.

Στο πλαίσιο της νέας απόκρισής της και της ανανεωμένης δέσμευσής της έναντι των γειτόνων της, η ΕΕ ενίσχυσε περαιτέρω τη στήριξή της για τη **συμμετοχή των χωρών εταίρων της ΕΠΓ στα προγράμματα και τους οργανισμούς της ΕΕ**. Τα πρωτόκολλα που επιτρέπουν τη συμμετοχή της *Δημοκρατίας της Μολδαβίας* και της *Ουκρανίας* σε προγράμματα της ΕΕ έχουν τεθεί σε ισχύ. Μετά τη θετική ψήφο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το πρωτόκολλο με το *Μαρόκο* θα τεθεί σύντομα σε ισχύ. Έχουν αρχίσει διαπραγματεύσεις για την υπογραφή πρωτοκόλλου με την *Ιορδανία.* Καταρτίζεται τώρα ένα πρόγραμμα για την υποστήριξη των προπαρασκευαστικών μέτρων των οργανισμών της ΕΕ με σκοπό τη διευκόλυνση της συμμετοχής στο έργο των οργανισμών. Οι χώρες εταίροι μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη χρηματοδότηση της ΕΕ για να συγχρηματοδοτήσουν τη συμμετοχή τους στα προγράμματα της ΕΕ.

Κινητικότητα

Έχει σημειωθεί πρόοδος προς την επίτευξη του στόχου της ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων με την ανατολική γειτονία της ΕΕ. Υπάρχουν εταιρικές σχέσεις κινητικότητας με την *Αρμενία*, τη *Γεωργία* και τη *Δημοκρατία της Μολδαβίας*. Η *Δημοκρατία της Μολδαβίας* και η *Ουκρανία* εφαρμόζουν σχέδια δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Ενδέχεται να ξεκινήσει πριν από το καλοκαίρι διάλογος με τη *Γεωργία* για το καθεστώς θεωρήσεων. Μετά την επιτυχή εφαρμογή των **συμφωνιών επανεισδοχής και**

απλούστευσης της έκδοσης θεωρήσεων με τη *Γεωργία,* τη *Δημοκρατία της Μολδαβίας* και την *Ουκρανία,* ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις για παρόμοιες συμφωνίες και με την *Αρμενία* και το *Αζερμπαϊτζάν*.

Στη νότια γειτονία της ΕΕ, η ΕΕ πρότεινε να αρχίσει **διαλόγους εταιρικής σχέσης για τη μετανάστευση, την κινητικότητα και την ασφάλεια** με την *Αίγυπτο,* το *Μαρόκο* και την *Τυνησία.* Οι διάλογοι αυτοί καλύπτουν τη νόμιμη και παράνομη μετανάστευση, την εμπορία ανθρώπων, την επανεισδοχή, θέματα θεωρήσεων, το άσυλο και τη διεθνή προστασία. Σημειώθηκε ουσιαστική πρόοδος όσον αφορά το *Μαρόκο* και την *Τυνησία*, χώρες με τις οποίες οι διάλογοι δρομολογήθηκαν τον Οκτώβριο του 2011, ενώ κατά τους προσεχείς μήνες, πρόκειται να υπογραφούν με αυτές τις χώρες κοινές δηλώσεις που ανοίγουν το δρόμο για εταιρικές σχέσεις κινητικότητας. Η *Αίγυπτος* αρνήθηκε μέχρι τώρα να συμμετάσχει σε συγκεκριμένες συζητήσεις. Η Ύπατη Εκπρόσωπος και η Επιτροπή προτείνουν να αρχίσει διάλογος με την *Ιορδανία* για θέματα μετανάστευσης, κινητικότητας και ασφάλειας.

2.4 Χρηματοδοτική στήριξη

Για να στηρίξει χρηματοδοτικά τις προσπάθειες μεταρρύθμισης των χωρών εταίρων, η ΕΕ ενήργησε σε δύο επίπεδα.

Καταρχάς, επεδίωξε να ενισχύσει τη σύνδεση μεταξύ της νέας πολιτικής προσέγγισης και των υφιστάμενων προγραμμάτων χρηματοδοτικής βοήθειας. Στη νότια γειτονία τούτο είχε ως αποτέλεσμα τον **αναπροσανατολισμό της υφιστάμενης χρηματοδότησης ύψους 600 εκατ. ευρώ** σε στόχους που καθορίζονται στην κοινή ανακοίνωση «Εταιρική σχέση με τις χώρες της Νοτίου Μεσογείου για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία[7]». Έτσι, δρομολογήθηκαν νέα προγράμματα οικοδόμησης θεσμών σε τομείς όπως η μεταρρύθμιση του δικαστικού κλάδου και η καταπολέμηση της διαφθοράς.

Στη συνέχεια, η ΕΕ ενήργησε ώστε να διατεθούν **πρόσθετοι χρηματοδοτικοί πόροι** προερχόμενοι από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Η κοινή ανακοίνωση «Μια νέα απάντηση σε μια γειτονιά που αλλάζει» του Μαΐου 2011 πρότεινε να διατεθούν πρόσθετοι πόροι ύψους μέχρι 1,24 δισεκατ. ευρώ για τη στήριξη της εφαρμογής της νέας προσέγγισης. Από το ποσό αυτό **ένα δισεκατ. ευρώ** τίθεται στη διάθεση των εταίρων χωρών. Η Ύπατη Εκπρόσωπος και η Επιτροπή λυπούνται που δεν έχει επιτευχθεί μέχρι τώρα συναίνεση στο Συμβούλιο υπέρ της πρότασης της Επιτροπής να επιτραπεί η επαναχρησιμοποίηση των επανεισροών της ΕΤΕπ. Τούτο θα οδηγήσει σε έλλειμμα τουλάχιστον 240 δισεκατ. ευρώ σε σχέση με την αρχική πρόταση.

Το μεγαλύτερο μέρος αυτών των συμπληρωματικών πόρων (670 εκατ. ευρώ) θα διοχετευτεί μέσω δύο γενικών προγραμμάτων, του SPRING στη Νότια Μεσόγειο με προϋπολογισμό 540 εκατ. EUR για την περίοδο 2011-13 και του EaPIC στην ανατολική γειτονία με προϋπολογισμό 130 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2012-13. Και τα δύο προγράμματα θα εστιαστούν στην προώθηση του δημοκρατικού μετασχηματισμού και της οικοδόμησης θεσμών, καθώς και στη στήριξη της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Το υπόλοιπο της συμπληρωματικής χρηματοδότησης κατανεμήθηκε κυρίως σε προγράμματα κινητικότητας (Tempus, Erasmus Mundus, κ.λπ.) και στη στήριξη των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και μη κυβερνητικών φορέων.

---

[7] COM (2011) 200 της 08.03.2011.

Η επέκταση της εντολής της **Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ)** τον Οκτώβριο ανοίγει τον δρόμο για συμπληρωματικά δάνεια προς τις χώρες εταίρους ύψους 1,15 ευρώ[8] και μέχρι ένα δισεκατ. ευρώ σε δάνεια που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή. Οι πρόσθετες εθελοντικές συνεισφορές των κρατών μελών στο καταπιστευματικό ταμείο που ιδρύθηκε στο πλαίσιο του ευρωμεσογειακού φορέα επενδύσεων και εταιρικής σχέσης θα επιτρέψουν στην ΕΤΕπ να ενισχύσει τη διάθεση επιχειρηματικών κεφαλαίων κινδύνου στη νότια γειτονία.

Το πεδίο των επιχειρήσεων της **Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ)** επεκτείνεται ώστε να μπορέσουν να αναληφθούν δραστηριότητες στην *Αίγυπτο,* την *Ιορδανία,* το *Μαρόκο* και την *Τυνησία.* Εξάλλου, χορηγήθηκε ποσό ύψους μέχρι 100 εκατ. ευρώ, προερχόμενο εν μέρει από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, για τη στήριξη του προσδιορισμού και της κατάρτισης προγραμμάτων. Περαιτέρω πόροι (μέχρι 1 δις ευρώ) θα κινητοποιηθούν από την ΕΤΑΑ, μέσω του ειδικού ταμείου της, μόλις επικυρωθούν οι αναγκαίες τροποποιήσεις της συμφωνίας ίδρυσης της ΕΤΑΑ[9] από επαρκή αριθμό ενδιαφερομένων. Η βοήθεια που χορηγείται επί του παρόντος από το Ευρωπαϊκό Μέσο Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης έχει επίσης αναπροσανατολιστεί για να προωθήσει την ανάπτυξη των ΜΜΕ και να στηρίξει πρωτοβουλίες δημιουργίας θέσεων εργασίας, ιδίως, *στην Αλγερία, την Αίγυπτο, την Ιορδανία* και *την Τυνησία*.

Στα τέλη του 2011, το συνολικό ποσό των επιχορηγήσεων στο πλαίσιο της **επενδυτικής διευκόλυνσης γειτονίας** (ΕΔΓ) έφτασε σε 400 εκατ. ευρώ (από τα οποία 174 εκατ. ευρώ για την ανατολική γειτονία και 226 εκατ. ευρώ για τη νότια), το οποίο επέτρεψε, μέσω μόχλευσης, να χρηματοδοτηθούν έργα συνολικού κόστους 13,6 δισεκατ. ευρώ (από τα οποία 4,2 δισεκατ. ευρώ για τις χώρες της ανατολικής γειτονίας και 9,4 δισεκατ. ευρώ για τις χώρες της νότιας γειτονίας). Η σημαντική αύξηση της διαθέσιμης χρηματοδότησης στο πλαίσιο της ΕΔΓ για την περίοδο 2011-13 (450 εκατ. ευρώ) αναμένεται να διασφαλίσει, μέσω μόχλευσης, ότι οι επιπλέον υπό μορφή δανείων πόροι θα μετατραπούν σύντομα σε επενδύσεις στις υποδομές (περιβάλλον και κλιματική αλλαγή, διασυνδέσεις με τις χώρες εταίρους) και στις ΜΜΕ, συμβάλλοντας έτσι στην αντιμετώπιση της ανεργίας σε όλη την περιοχή της γειτονίας.

Η ΕΕ σκοπεύει να ενισχύσει τη διάθεση επιχειρηματικών κεφαλαίων κινδύνου στη νότια γειτονία, μέσω του ευρωμεσογειακού φορέα επενδύσεων και εταιρικής σχέσης και αναπτύσσει με την ΕΤΕπ και την ΕΤΑΑ και άλλα ευρωπαϊκά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα άλλους μηχανισμούς διάθεσης επιχειρηματικών κεφαλαίων κινδύνου και καθεστώτων εγγυήσεων στην ανατολική γειτονία.

Τον Δεκέμβριο, η Επιτροπή ενέκρινε τη νομοθετική πρόταση για ένα νέο χρηματοδοτικό μέσο, το **Ευρωπαϊκό Μέσο Γειτονίας** που σχεδιάστηκε για να αντικαταστήσει το ισχύον Ευρωπαϊκό Μέσο Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης (ΕΜΓΕΣ) από το 2014. Συγκριτικά με το σημερινό μέσο, το ΕΜΓ θα ενισχύσει περαιτέρω τη σύνδεση μεταξύ πολιτικής και βοήθειας και θα παράσχει υψηλότερο επίπεδο διαφοροποίησης σε συνεργασία με τις χώρες εταίρους, αντικατοπτρίζοντας τη δέσμευσή τους έναντι των παγκοσμίων αξιών, την πρόοδό τους προς τον ουσιαστικό εκδημοκρατισμό και τους από κοινού συμφωνημένους στόχους. Θα επικεντρώσει τις δραστηριότητες συνεργασίας σε λιγότερους βασικούς στόχους πολιτικής, αυξάνοντας έτσι τον αντίκτυπό τους. Θα περιορίσει τον περίπλοκο χαρακτήρα και τη διάρκεια της διαδικασίας προγραμματισμού και θα απλουστεύσει τις διατάξεις εφαρμογής,

---

[8] 1 δις ευρώ για τη νότια γειτονία της ΕΕ και 150 εκατ. ευρώ για την ανατολική γειτονία της ΕΕ.

[9] Τον Δεκέμβριο του 2011, η Επιτροπή ενέκρινε την πρόταση για απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τροποποιήσεις της συμφωνίας για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (COM (2011) 905 της 21.12.2011).

συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν τη διασυνοριακή συνεργασία στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο των 18,2 δισεκατ. ευρώ που προτείνεται για 7 έτη αντιπροσωπεύει αύξηση κατά 22% σε πραγματικούς όρους σε σχέση με τις τρέχουσες δημοσιονομικές προοπτικές. Το ΕΜΓ θα συμβάλει στην επίτευξη του στόχου της ΕΕ να αυξήσει κατά τουλάχιστον 20% το ποσοστό του προϋπολογισμού της Ένωσης που αφιερώνεται στο κλίμα, σύμφωνα με την πρόθεση που εκφράστηκε στην ανακοίνωση της Επιτροπής του Ιουνίου 2011 σχετικά με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014 – 2020[10].

2.5 Μια πιο συντονισμένη προσέγγιση με τα άλλα όργανα της ΕΕ

Η αναθεώρηση της ΕΠΓ το 2011 οδήγησε σε ευρεία συζήτηση μεταξύ όλων των οργάνων της ΕΕ και σε ευρεία συναίνεση όσον αφορά την ανάγκη για ισχυρότερη δέσμευση της ΕΕ στην περιοχή της γειτονίας. Ειδικότερα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε τον Δεκέμβριο μια σημαντική έκθεση για την ΕΠΓ. Η συχνότητα των διαδραστικών επαφών μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Επιτροπής και της Ύπατης Εκπροσώπου σχετικά με την ΕΠΓ αυξήθηκε αισθητά στο πλαίσιο των σχέσεων με τους διαφόρους εταίρους.

Εξάλλου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αύξησε τις επαφές και τη συνεργασία του με τις εκλεγμένες συνελεύσεις των εταίρων της ΕΠΓ, σε μια προσπάθεια να βελτιώσει τον πολιτικό διάλογο και να ενισχύσει την ικανότητά τους να καθιστούν υπόλογες τις κυβερνήσεις τους. Το Euronest και η Κοινοβουλευτική Συνέλευση της ΕγΜ αύξησαν τις δραστηριότητές τους. Επίσης, τόσο η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή όσο και η Επιτροπή των Περιφερειών (ιδίως, μέσω των κοινοβουλευτικών συνελεύσεων της ARLEM και της CORLEAP) αύξησαν τη συμμετοχή τους.

2.6 Πιο συντονισμένη προσέγγιση με τις άλλες χώρες χορηγούς και τα διεθνή ιδρύματα

Η ΕΕ συνεργάζεται στενά με άλλες χώρες χορηγούς και τα διεθνή ιδρύματα για να αποκρίνεται στις ανθρωπιστικές κρίσεις, να προωθεί τη δημοκρατική μετάβαση και να ενισχύει την οικονομική ανάπτυξη στις χώρες εταίρους.

Καθόλη τη διάρκεια της κρίσης της Λιβύης, η ΕΕ ήταν στην πρώτη γραμμή της διεθνούς ανθρωπιστικής απόκρισης, ενεργώντας σε στενό συντονισμό με άλλους χορηγούς και διεθνείς οργανώσεις, προκειμένου να διασφαλίσει τον άμεσο εντοπισμό των αναγκών και την ταχεία και αποτελεσματική παράδοση της βοήθειας.

Η ΕΕ συνέβαλε αποφασιστικά στην καθιέρωση της πρωτοβουλίας εταιρικής σχέσης της Deauville που ιδρύθηκε από την ομάδα των 8, η οποία συντονίζει τις διεθνείς προσπάθειες για τη στήριξη της δημοκρατικής μετάβασης στη νότια Μεσόγειο και συνεργάζεται στενά με τις διεθνείς οργανώσεις, οι οποίες, στη διάσκεψη των υπουργών οικονομικών της ομάδας των 8, που πραγματοποιήθηκε στη Μασσαλία τον Σεπτέμβριο, υποσχέθηκαν να στηρίξουν την εταιρική σχέση της Deauville. Η ΕΕ, μέσω της μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής συνεργάζεται επίσης στενά με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και άλλους διεθνείς οργανισμούς για να βοηθήσει τις σχετικές χώρες εταίρους[11] να αντιμετωπίσουν τις μακροοικονομικές ανισορροπίες και να πραγματοποιήσουν προσανατολισμένες προς την ανάπτυξη διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

---

[10] COM (2011) 500 τελικό της 29.6.2011, «Προϋπολογισμός για την Ευρώπη 2020».

[11] Την Αρμενία, τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, την Ουκρανία και, πιθανόν, στο μέλλον, την Αίγυπτο και τη Γεωργία.

Χώρες, όπως η Ρωσία και η Τουρκία, διαθέτουν το αναγκαίο δυναμικό για να συμβάλουν σημαντικά στη σταθερότητα της περιοχής. Η Ελβετία συμμετέσχε σε ανώτατο επίπεδο στη συνεδρίαση της ομάδας δράσης ΕΕ-Τυνησίας.

Εξάλλου, στο πλαίσιο της ανατολικής εταιρικής σχέσης, μια ομάδα πληροφοριών και συντονισμού, που συγκεντρώνει τρίτες χώρες και ενδιαφερόμενα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, προωθεί τον συντονισμό των χορηγών και, γενικότερα, την ανάπτυξη της ανατολικής εταιρικής σχέσης.

3. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Το έτος 2011 ήταν ένα έτος αλλαγών στη γειτονία της ΕΕ. Αν και οι πρώτες ενδείξεις είναι ενθαρρυντικές, χρειάζονται αδιάλειπτες προσπάθειες για την παγίωση αυτής της προόδου. Οι κοινωνίες σε πολλές χώρες εταίρους μας υφίστανται βαθύ μετασχηματισμό. Η κατανόηση και ο σεβασμός του ρυθμού της διαδικασίας των μεταρρυθμίσεων κάθε χώρας έχουν θεμελιώδη σημασία. Απαιτούν συνεχή διάλογο, μεγάλη προσοχή και στενή παρακολούθηση εκ μέρους της ΕΕ. Υπάρχουν ορισμένα θέματα για τα οποία οι χώρες εταίροι πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για μεταρρύθμιση, ενώ, από την άλλη πλευρά, υπάρχουν ορισμένοι τομείς όπου η ΕΕ χρειάζεται να έχει πιο άμεσα αποτελέσματα.

3.1. Μελλοντικές προκλήσεις

Σταθερή δημοκρατία

Ο δημοκρατικός μετασχηματισμός σε ορισμένες χώρες της νότιας γειτονίας έχει ως αποτέλεσμα να έρθουν στο προσκήνιο νέα πολιτικά κόμματα, ιδίως – αλλά όχι αποκλειστικά – κόμματα που έχουν τις ρίζες τους στο Ισλάμ. Η ΕΕ πρέπει και είναι ανοιχτή να διεξαγάγει τον διάλογό της με όλα αυτά τα μέρη, καθώς και με όλες τις δημοκρατικά εκλεγμένες κυβερνήσεις. Τα υφιστάμενα μέσα, καθώς και το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Δημοκρατία, μετά τη σύστασή του, θα μπορούσαν να προωθήσουν τον διάλογο και την ανταλλαγή εμπειριών με τα πολιτικά κόμματα της ΕΕ.

Μέχρι την επόμενη σύνοδο κορυφής, οι ανατολικοί εταίροι της ΕΕ θα συνεχίσουν να εφαρμόζουν το ευρύ και ουσιαστικό θεματολόγιο της ανατολικής εταιρικής σχέσης, το οποίο καθορίστηκε στον οδικό χάρτη. Από την άποψη αυτή, η **παγίωση της δημοκρατίας** παραμένει ουσιαστική και οι προσεχείς κοινοβουλευτικές εκλογές *στην Αρμενία, τη Γεωργία* και *την Ουκρανία* αποτελούν βασικά ορόσημα γι' αυτές τις τρεις χώρες. Στη νότια γειτονία, οι προσεχείς εκλογές *στην Αλγερία, την Ιορδανία, τη Λιβύη* και *την Τυνησία* θα είναι επίσης πολύ σημαντικές για να θεμελιωθεί βαθύτερα η διαδικασία εκδημοκρατισμού.

Η ελευθερία **του λόγου, του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι** πρέπει να διασφαλίζεται πλήρως τόσο από το νόμο, όσο και στην πράξη, και πρέπει να καλλιεργηθεί ισχυρό πνεύμα σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλα τα επίπεδα, ιδίως όσον αφορά την προστασία από όλες τις μορφές διακρίσεων στην πολιτική και την καθημερινή ζωή. Για τον σκοπό αυτό, καλούνται οι χώρες εταίροι να λάβουν υπόψη τις ειδικές συστάσεις που τους απευθύνονται σχετικά με αυτά τα θέματα στις εκθέσεις προόδου ανά χώρα που συνοδεύουν την παρούσα ανακοίνωση. Έτσι, θα εξασφαλιστεί ένας χώρος όπου **η κοινωνία των πολιτών** μπορεί να διαδραματίσει τον ρόλο της ως θεμελιώδη παράγοντα του εκδημοκρατισμού, διασφαλίζοντας την σταθερότητα και την χωρίς αποκλεισμούς συμμετοχή στη διαδικασία της μεταρρύθμισης. Μόλις καταστεί πλήρως λειτουργικός ο νέος μηχανισμός χρηματοδότησης

για την κοινωνία των πολιτών, η ΕΕ θα είναι σε θέση να παράσχει ενισχυμένη στήριξη. Στη νότια γειτονία, το ίδρυμα Anna Lindh αναμένεται ότι θα συμβάλει στην προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου μεταξύ των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, εντοπίζοντας φορείς αλλαγής και διασυνδέοντας οργανώσεις που, υπό κανονικές συνθήκες, δεν έρχονται σε επαφή μεταξύ τους, προωθώντας έτσι τον διάλογο με τις οργανώσεις της ΕΕ.

Οι γυναίκες διαδραμάτισαν βασικό ρόλο την Αραβική Άνοιξη και δεν θα πρέπει να βγουν χαμένες στις μελλοντικές μεταρρυθμίσεις. Η ΕΕ θα συνεχίσει να εντείνει τις προσπάθειές της για να υποστηρίξει τα δικαιώματα των γυναικών στην περιοχή, να διασφαλίσει ότι η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών ενσωματώνεται συστηματικά σε όλες τις σχετικές δραστηριότητες συνεργασίας, καθώς και να προωθεί την αποτελεσματική δράση κατά της εμπορίας ανθρώπων σε όλη την περιοχή της γειτονίας.

Χρειάζονται περισσότερες προσπάθειες σε όλη τη γειτονία για την ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού και ανεξάρτητου **δικαστικού τομέα**, κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζεται το **δικαίωμα των πολιτών σε δίκαιη δίκη** και να παρέχεται η νομική ασφάλεια στις επιχειρήσεις και τους επενδυτές χάρη στη λήψη αμερόληπτων δικαστικών αποφάσεων. Η **μεταρρύθμιση του τομέα** της ασφάλειας έχει επίσης ουσιαστική σημασία για τη σταθερότητα του εκδημοκρατισμού. Για να υποστηρίξει τις προσπάθειες αυτών των χωρών, η ΕΕ είναι έτοιμη να χρησιμοποιήσει τους πρόσθετους πόρους που αποδεσμεύτηκαν μετά από την αναθεώρηση της πολιτικής που πραγματοποιήθηκε το προηγούμενο έτος, για να αυξήσει την τεχνική και χρηματοδοτική της στήριξη στο πλαίσιο των εθνικών συνολικών στρατηγικών.

Εμπόριο και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη

Η ανεργία, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η ανισότητα και η φτώχεια αποτελούν πηγή ανησυχιών των λαών για το μέλλον. Καθώς συγκαταλέγονται ανάμεσα στις βασικές αιτίες της αστάθειας και της αναταραχής, πρέπει να αντιμετωπιστούν για να επιτευχθεί βιώσιμος εκδημοκρατισμός. Απαιτούν από τις χώρες εταίρους να μεταρρυθμίσουν και να εφαρμόσουν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που προκύπτει από τη σύνθεση οικονομικών, δημοσιονομικών, κοινωνικών πολιτικών και πολιτικών για την απασχόληση και την εκπαίδευση. Η ΕΕ είναι έτοιμη να στηρίξει αυτές τις μεταρρυθμίσεις μέσω στοχευμένων μέτρων που αποσκοπούν στην προώθηση της κοινωνικής συνοχής και της απασχόλησης (ιδίως των νέων).

Για να προωθήσει τις επενδύσεις της ΕΕ στις χώρες εταίρους, η ΕΕ συμπεριέλαβε την **προστασία των επενδύσεων** στο πεδίο εφαρμογής των ΕΟΖΕΣ που θα διαπραγματευτεί με την *Αίγυπτο,* την *Ιορδανία,* το *Μαρόκο* και την *Τυνησία.* Προτίθεται να διαπραγματευτεί παρόμοιες διατάξεις σταδιακά με άλλες γειτονικές χώρες, είτε ως χωριστές συμφωνίες είτε στο πλαίσιο μελλοντικών ΕΟΖΕΣ. Σε εταιρική σχέση με τον ΟΟΣΑ και την παγκόσμια τράπεζα, η Επιτροπή θα εφαρμόσει από τον προσεχή Ιούνιο ένα σύστημα μείωσης των ασφαλίστρων των μεγάλης κλίμακας επενδύσεων στην περιοχή της Νοτίου Μεσογείου, για να προσελκύσει περισσότερες άμεσες ξένες επενδύσεις στην περιοχή. Επίσης, έχει σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά τις προπαρασκευαστικές εργασίες για ένα μηχανισμό εγγυήσεων σε επίπεδο ΕΕ που θα παρέχει κάλυψη από πολιτικούς κινδύνους για τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται από τις ΜΜΕ της ΕΕ σε ΜΜΕ των χωρών εταίρων. Αναμένεται ότι ο μηχανισμός αυτός, ο οποίος θα καλύπτει όλη την περιοχή της γειτονίας, θα έχει δρομολογηθεί έως τα τέλη του έτους. Τέλος, επιβεβαιώθηκε από τις διαβουλεύσεις ότι είναι σκόπιμο να επεκταθεί το γεωγραφικό πεδίο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤΕ) ώστε να καλύψει τις γειτονικές χώρες. Η Επιτροπή σκοπεύει να προτείνει κατά τη διάρκεια του έτους

στο διοικητικό συμβούλιο του ΕΤΕ να προβεί σε τροποποίηση του καταστατικού του ΕΤΕ γι' αυτόν τον σκοπό. Τούτο θα διευκολύνει, μεταξύ άλλων, τη συμμετοχή των χωρών εταίρων σε μελλοντικά προγράμματα της ΕΕ όπως το πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα, τις επιχειρήσεις και τις ΜΜΕ. (COSME).

Η **κανονιστική σύγκλιση** που συνεπάγονται οι ΕΟΖΕΣ σε ποικίλους τομείς, όπως ο υγειονομικός και φυτοϋγειονομικός, οι τεχνικοί κανονισμοί, οι τελωνειακές διαδικασίες, οι δημόσιες συμβάσεις και ο ανταγωνισμός, θα απαιτήσει πολύ σημαντικές προσπάθειες εκ μέρους των εταίρων για να μεταρρυθμίσουν τη νομοθεσία τους και να αναπτύξουν τα μέσα εφαρμογής και επιβολής της. Η καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης και η ενίσχυση της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών αποτελούν μέρος αυτών των προσπαθειών. Η ΕΕ δεσμεύεται να αυξήσει τη στήριξη τους, παρέχοντας περαιτέρω συνδρομή για την οικοδόμηση θεσμών.

Κινητικότητα

Η **ατζέντα για την κινητικότητα** πρέπει να προχωρήσει. Για τις χώρες της ανατολικής γειτονίας της ΕΕ, τούτο σημαίνει τη σύναψη συμφωνιών επανεισδοχής και απλούστευσης της έκδοσης θεωρήσεων με την *Αρμενία,* το *Αζερμπαϊτζάν,* και τη *Λευκορωσία,* καθώς και την έναρξη διαλόγων για τις θεωρήσεις, καταρχήν, με τη *Γεωργία* και, στη συνέχεια, με την *Αρμενία* και το *Αζερμπαϊτζάν*. Η *Ουκρανία* και η *Δημοκρατία της Μολδαβίας* θα θελήσουν να προχωρήσουν προς την πλήρη εφαρμογή των σχεδίων δράσης τους για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Το *Αζερμπαϊτζάν* εξέφρασε ενδιαφέρον για να διαπραγματευτεί μια εταιρική σχέση κινητικότητας, παρόμοια με αυτές που συνήφθησαν με άλλες χώρες της ανατολικής γειτονίας. Για τις χώρες της νότιας γειτονίας της ΕΕ, τούτο σημαίνει τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων κινητικότητας με το *Μαρόκο* και την *Τυνησία,* καθώς και την έναρξη διαλόγων για την κινητικότητα με την *Αίγυπτο* και την *Ιορδανία.*

Για την επίτευξη των στόχων στον τομέα της εκπαίδευσης, την προώθηση των δεσμών μεταξύ των επιχειρήσεων, των πολιτιστικών ανταλλαγών και των διαπροσωπικών επαφών, η Ύπατη Εκπρόσωπος και η Επιτροπή καλούν τα κράτη μέλη της ΕΕ να κάνουν συστηματικότερη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχονται από τον **Ευρωπαϊκό κώδικα θεωρήσεων.** Ιδιαιτέρως, θα πρέπει να χορηγούνται θεωρήσεις πολλαπλών εισόδων στα πρόσωπα που είναι σε θέση να αιτιολογούν την ανάγκη να ταξιδεύουν τακτικά και καλή τη πίστη στην ΕΕ για επαγγελματικούς ή οικογενειακούς λόγους, καθώς και σε εκπροσώπους των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και τους σπουδαστές που συμμετέχουν σε προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Τα τέλη θεώρησης θα πρέπει να καταργηθούν για τους νέους ηλικίας κάτω των 25 ετών που συμμετέχουν σε σεμινάρια, διασκέψεις, αθλητικές, πολιτιστικές και εκπαιδευτικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται από μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, καθώς και για τα παιδιά κάτω των 12 ετών.

Τομεακή συνεργασία

Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η δημοκρατία και το κράτος δικαίου είναι αξίες που διέπουν την ΕΕ και καθορίζουν τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών. Επίσης, αντικατοπτρίζονται στους νόμους, τους κανόνες και τα πρότυπα της ΕΕ. Η ευθυγράμμιση με τους κανόνες και τα πρότυπα της ΕΕ μέσω της τομεακής συνεργασίας θα ανταποκριθεί στην επιθυμία των εταίρων για περαιτέρω προσέγγιση με την ΕΕ και θα συμβάλει αναμφισβήτητα στην προώθηση αυτών των αξιών. Η τομεακή μεταρρύθμιση και η συνεργασία συμβάλλουν έτσι στη βελτίωση της πολιτικής και οικονομικής διακυβέρνησης, στην πολιτική και διοικητική διαφάνεια και υπευθυνότητα, στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, στην πρόληψη και επίλυση των συγκρούσεων, στην ενδυνάμωση του κράτους και στη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών.

Σε πολλούς τομείς, ιδίως στις μεταφορές και στην ενέργεια, η Επιτροπή επικεντρώνεται ιδίως στην περιοχή της ΕΠΓ και προτίθεται να αναπτύξει αυτή την προσέγγιση σε ακόμη πιο ευρεία κλίμακα[12]. Στο πνεύμα αυτό, και χωρίς να ισχυρίζεται ότι είναι εξαντλητική, η παρούσα ανακοίνωση υπογραμμίζει στις επόμενες παραγράφους ορισμένα **τομεακά θέματα** στα οποία θα μπορούσαν να συνεργαστούν στενότερα οι χώρες εταίροι με στόχο την επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων κατά τα επόμενα έτη.

- Στον τομέα της **ενέργειας,** η Επιτροπή θα συνεχίσει να υποστηρίζει την ανάπτυξη του νότιου διαδρόμου μεταφοράς φυσικού αερίου. Επίσης, θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τους γείτονες της Ανατολικής Ευρώπης για την ασφάλεια της διαμετακόμισης της ενέργειας βάσει της διαφανούς λειτουργίας του δικτύου**.** Εξάλλου, το 2012, θα διεξαγάγει διαβουλεύσεις με τους εταίρους της Νοτίου Μεσογείου για τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων στον τομέα της ενέργειας ως πρώτο βήμα προς την ενσωμάτωση της περιφερειακής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και ανανεώσιμων πηγών ενεργείας, με τη μακροπρόθεσμη προοπτική της ίδρυσης μιας κοινότητας ενεργείας μεταξύ της ΕΕ και της Νότιας Μεσογείου.

- Στον τομέα της **βιομηχανικής πολιτικής και της πολιτικής των επιχειρήσεων**, ο ευρωμεσογειακός χάρτης επιχειρήσεων θα πρέπει να αναβαθμιστεί και να μετατραπεί σε μια ευρωμεσογειακή πράξη για τις μικρές επιχειρήσεις, ενώ τα μέτρα και τα διατομεακά και τα ειδικά ανά τομέα δίκτυα θα πρέπει να επεκταθούν στους εταίρους της Νοτίου Μεσογείου. Θα πρέπει να ανταλλάσσονται πληροφορίες και βέλτιστες πρακτικές για τον βιώσιμο τουρισμό.

- Στον τομέα των αεροπορικών **μεταφορών**, οι διαπραγματεύσεις για τη σύναψη ολοκληρωμένων συμφωνιών σχετικά με τις αεροπορικές υπηρεσίες θα πρέπει να επιταχυνθούν με την *Ουκρανία,* να αρχίσουν εκ νέου με την *Τυνησία* και να ξεκινήσουν με το *Αζερμπαϊτζάν* το 2012.

- Η ΕΕ θα συνεχίσει να προωθεί τις σύγχρονες **τελωνειακές** πρακτικές και διαδικασίες για τη βέλτιστη διευκόλυνση των συναλλαγών, ιδίως μέσω της εφαρμογής των στρατηγικών πλαισίων για την τελωνειακή συνεργασία με τους ανατολικούς εταίρους και τις διεξαγόμενες ή μελλοντικές διαπραγματεύσεις για τη σύναψη ΕΟΖΕΣ.

- Η ΕΕ θα υποστηρίξει τις ικανότητες των χωρών εταίρων για την αντιμετώπιση της υποβάθμισης του **περιβάλλοντος** και θα προωθήσει τη βιώσιμη χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων, ιδίως όσον αφορά το νερό, τη βιομηχανική ρύπανση, τα επικίνδυνα ζιζανιοκτόνα, την ποιότητα του αέρα, τη διαχείριση των αποβλήτων, τη διατήρηση της φύσης και τη διαχείριση των δασών, καθώς και για την ενίσχυση των συστημάτων περιβαλλοντικών πληροφοριών και διακυβέρνησης. Η ΕΕ θα συνδράμει τις χώρες εταίρους για να βελτιώσουν την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών πτυχών σε άλλες τομεακές πολιτικές, προκειμένου να προωθηθεί η μετάβαση προς μια πιο πράσινη οικονομία, ιδίως μέσω της περισσότερο βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης. Η ΕΕ θα ενισχύσει επίσης τη συνεργασία με τους εταίρους της ΕΠΓ στο πλαίσιο της παγκόσμιας διάσκεψης των ΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη που θα πραγματοποιηθεί το 2012.

---

[12] Βλ. ειδικότερα τις ανακοινώσεις της: «Η ΕΕ και οι γειτονικές της περιοχές: ανανεωμένη προσέγγιση συνεργασίας στις μεταφορές», COM (2011) 415 της 07.07.2011 και «Η ενεργειακή πολιτική της ΕΕ: Η συνεργασία με τους πέραν των συνόρων μας εταίρων», COM (2011) 539 της 07.09.2011.

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή φιλόδοξων **πολιτικών για το κλίμα** αποτελούν βασική πρόκληση, για την αντιμετώπιση της οποίας η ΕΕ είναι έτοιμη να συνεργαστεί στενά με τις χώρες εταίρους. Η ΕΕ θα στηρίξει τη μετάβαση των εταίρων προς μια ανάπτυξη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και την προσαρμοστικότητα τους στην αλλαγή του κλίματος, μέσω της ανάπτυξης της ικανότητας τους, της ανταλλαγής πληροφοριών και των επενδύσεων. Τούτο θα βοηθήσει τους εταίρους να εφαρμόσουν τις συμφωνίες της Κανκούν και του Ντουρμπάν και, ιδίως, να χαράξουν αναπτυξιακές στρατηγικές με χαμηλές εκπομπές, να ενισχύσουν την προσαρμοστικότητα τους στο κλίμα και να παρέχουν επικαιροποιημένα στοιχεία για τους μελλοντικούς τους στόχους ή τα μέτρα που προτίθενται να λάβουν.

- Η πολιτική της **κοινωνίας των πληροφοριών** στο πλαίσιο της ΕΠΓ στοχεύει στη διασφάλιση μιας σύγχρονης, ανοιχτής, διαφανούς και θεμιτής αγοράς για τις τηλεπικοινωνίες, μιας χωρίς εμπόδια, καθολικής και δυναμικής πρόσβασης στο Διαδίκτυο, και ενός περιβάλλοντος για τα μέσα ενημέρωσης που χαρακτηρίζεται από την ποικιλομορφία. Η ασφάλεια, η σταθερότητα και η προσαρμοστικότητα του Διαδικτύου και άλλων τεχνολογιών **ηλεκτρονικών επικοινωνιών** αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο της δημοκρατίας και συμβάλλουν στη δημιουργία ενός δυναμικού και καινοτόμου κλίματος για τις επιχειρήσεις. Για να εκμεταλλευτεί στο έπακρο το αναπτυξιακό και παραγωγικό δυναμικό της κοινωνίας των πληροφοριών, η Επιτροπή θα στηρίξει περαιτέρω τις κανονιστικές μεταρρυθμίσεις, μεταξύ άλλων μέσω δικτύων των ρυθμιστικών αρχών. Το δίκτυο των μεσογειακών ρυθμιστικών αρχών θα ενισχυθεί και θα συσταθεί ένα ανατολικό δίκτυο. Η Επιτροπή θα υποστηρίξει επίσης τη βελτίωση του περιβάλλοντος των ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε ποικίλους τομείς, από τη διασύνδεση των δικτύων μέχρι την ηλεκτρονική υγεία. Εξάλλου, θα συμβάλει στη βελτίωση της υπερταχείας συνδετικότητας των περιφερειακών ηλεκτρονικών υποδομών για την έρευνα και την εκπαίδευση. Τέλος, θα ενθαρρύνει την ενεργητική και δημοκρατική χρησιμοποίηση των ΤΠΕ και του Διαδικτύου, καθώς και μέτρα υπέρ ενός διαφανούς και αποτελεσματικού ρυθμιστικού περιβάλλοντος στον τομέα των οπτικοακουστικών μέσων και των μέσων ενημέρωσης.

- Όσον αφορά τη δημιουργία ενός «**κοινού χώρου γνώσης και καινοτομίας**», η Επιτροπή θα εντείνει τη συνεργασία με τους εταίρους και θα υποστηρίξει τη βελτίωση της δικτύωσης και του συντονισμού μεταξύ των χωρών εταίρων και της ΕΕ κατά τον καθορισμό και τον συγχρονισμό των προτεραιοτήτων στον τομέα της έρευνας. Για να ενθαρρύνει την αυξημένη συμμετοχή των ερευνητικών κοινοτήτων των χωρών της ΕΠΓ στο έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης (FP 7), η Επιτροπή θα στηρίξει τις χώρες εταίρους για να αναπτύξουν την ερευνητική τους ικανότητα, θα ενθαρρύνει την εντονότερη συνεργασία μεταξύ των ερευνητών και των ερευνητικών οργανισμών της ΕΕ και των χωρών της ΕΠΓ και θα βοηθήσει στην ενίσχυση του δικτύου των σημείων επαφής του έβδομου προγράμματος πλαίσιο. Η Επιτροπή θα υποστηρίξει τις εκστρατείες πληροφόρησης για τις ευκαιρίες που παρέχει το έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο, Εξάλλου, η Επιτροπή είναι έτοιμη να διαπραγματευτεί με τους εταίρους της ΕΠΓ μνημόνια συμφωνίας για τη συμμετοχή τους στην παρακολούθηση του έβδομου προγράμματος-πλαίσιο.

- Το νέο ευρωπαϊκό πρόγραμμα γειτονίας για τη **γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη** θα βοηθήσει τις χώρες εταίρους να λειτουργήσουν αποτελεσματικότερα στις ξένες αγορές, να επωφεληθούν πλήρως από τις μελλοντικές ΕΟΖΕΣ και να ενισχύουν την εγχώρια γεωργία. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή θα συμμετάσχει σε στενούς πολιτικούς διαλόγους με τις

χώρες εταίρους, προκειμένου να προωθήσει μακροπρόθεσμες στρατηγικές για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη σε στενή συνεργασία με όλους τους ενδιαφερομένους.

- Στον τομέα των **στατιστικών,** η ΕΕ θα υποστηρίξει την υιοθέτηση του κώδικα ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ανεξαρτησίας των παραγωγών στατιστικών· την παραγωγή και τη διάδοση στατιστικών υψηλής ποιότητας που καλύπτουν βασικούς κοινωνικοοικονομικούς τομείς, σύμφωνα με τις ενωσιακές μεθόδους και πρότυπα, καθώς και την προσφυγή στις στατιστικές για τη λήψη αποφάσεων βάσει αποδεικτικών στοιχείων, μια βασική συνιστώσα της χρηστής διακυβέρνησης. Η ΕΕ θα ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ ομοτίμων και την περιφερειακή διάσταση της στήριξης αυτής της συνεργασίας.

- Στον τομέα της **θαλάσσιας πολιτικής**, η ΕΕ θα ενισχύσει τη συνεργασία της με τους γείτονές της, ώστε να ενθαρρύνει τον καθορισμό κοινών στόχων για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στους παραδοσιακούς και στους νέους θαλάσσιους τομείς, πιλοτικά έργα σε τομείς περιφερειακού ενδιαφέροντος και για να διασφαλίσει μεγαλύτερη συνοχή των δράσεων που χρηματοδοτούνται από εσωτερικά και εξωτερικά της ΕΕ χρηματοδοτικά μέσα. Ειδικότερα, στην περιοχή της Μεσογείου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μαζί με την ΕΤΕπ και τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό, θα ξεκινήσει μια κοινή πρωτοβουλία με σκοπό την ενθάρρυνση των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα και τη συμμετοχή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στους θαλάσσιους τομείς, ιδίως τους τομείς των υποδομών, της κατάρτισης και της θαλάσσιας επιτήρησης. Θα εντείνει επίσης τη συνεργασία με τις παράκτιες χώρες εταίρους στο πλαίσιο των περιφερειακών οργανώσεων διαχείρισης της αλιείας, ώστε να προωθήσει μια πιο βιώσιμη χρήση των αλιευτικών πόρων, να ενισχύσει την παρακολούθηση της αλιείας και να καταπολεμήσει την παράνομη, λαθραία και άναρχη αλιεία.

Η νέα γενεά των σχεδίων δράσης της ΕΠΓ (ή ισοδυνάμων εγγράφων) που αποτελούν επί του παρόντος αντικείμενο διαπραγματεύσεων με πολλούς εταίρους θα αποτελέσει ένα επικαιροποιημένο πλαίσιο πολιτικής, το οποίο θα διασφαλίσει ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη μπορούν να βελτιώσουν τον συντονισμό της **χρηματοδοτικής και τεχνικής βοήθειας.** Η διαδικασία προγραμματισμού που θα ξεκινήσει το δεύτερο εξάμηνο του τρέχοντος έτους στο πλαίσιο του νέου ΕΜΓ παρέχει μια πραγματική ευκαιρία στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη για να προγραμματίσουν τη βοήθειά τους από κοινού με την ΕΕ.

Περιφερειακή συνεργασία

Η Αραβική Άνοιξη προσφέρει νέες ευκαιρίες για **περιφερειακή συνεργασία** στη νότια γειτονία. Πολλές από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι χώρες εταίροι μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά μόνο σε περιφερειακό ή υποπεριφερειακό επίπεδο. Η ΕΕ ανέλαβε την βόρεια συμπροεδρία της Ένωσης για τη Μεσόγειο. Τούτο θα ενισχύσει τη συμπληρωματικότητα της Ένωσης για τη Μεσόγειο με την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας και την αποτελεσματικότερη στήριξη που παρέχει η ΕΕ στις χώρες της Νοτίου Μεσογείου. Η ΕΕ θα συνεχίσει να υποστηρίζει τη γραμματεία της Ένωσης για τη Μεσόγειο, δρώντας ως καταλύτης για έργα που αποφέρουν συγκεκριμένα οφέλη στους λαούς των χωρών της Μεσογείου. Η Επιτροπή είναι επίσης αποφασισμένη να δώσει νέα ώθηση στους τομεακούς διαλόγους στο πλαίσιο της Ένωσης για τη Μεσόγειο.

Η ΕΕ καθιέρωσε επίσης ένα πιο διαρθρωμένο διάλογο με τον Σύνδεσμο των Αραβικών Χωρών (ΣΑΧ), ιδίως μέσω τακτικών συναντήσεων μεταξύ της Ύπατης Εκπροσώπου και της Γενικής Γραμματείας του ΣΑΧ, και ξεκίνησε συγκεκριμένη συνεργασία που περιλαμβάνει,

μεταξύ άλλων, τη δημιουργία ενός κέντρου επιχειρήσεων του ΣΑΧ και την εκπαίδευση διπλωματών ή εκλογικών παρατηρητών.

Υπάρχουν ήδη ενθαρρυντικές ενδείξεις της βελτίωσης του διαλόγου μεταξύ της *Αλγερίας* και του *Μαρόκου,* ο οποίος ανοίγει τον δρόμο για την ενίσχυση της υποπεριφερειακής συνεργασίας στην περιοχή του Μαγκρέμπ, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο της ομάδας 5+5. Η ΕΕ είναι πρόθυμη να υποστηρίξει αυτή τη συνεργασία, καθώς και άλλες περιφερειακές και υποπεριφερειακές διαδικασίες συνεργασίας και ενσωμάτωσης, και να συνεργαστεί με τις σχετικές περιφερειακές οργανώσεις και μηχανισμούς. Στο πλαίσιο αυτό, η Ύπατη Εκπρόσωπος και η Επιτροπή προτίθενται να υποβάλουν προτάσεις για ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ της ΕΕ και του Μαγκρέμπ στην κοινή ανακοίνωση που θα προετοιμαστεί κατά τους προσεχείς μήνες, με την προϋπόθεση ότι οι χώρες εταίροι του Μαγκρέμπ θα έχουν αποδείξει ότι έχουν σημειώσει συγκεκριμένη πρόοδο στις προσπάθειές τους για περιφερειακή συνεργασία.

Σε απάντηση στο κάλεσμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου για την κατάρτιση ενός χάρτη πορείας που θα καθορίζει και θα κατευθύνει την εφαρμογή της πολιτικής της ΕΕ έναντι των εταίρων μας της Νοτίου Μεσογείου, η έκθεση για την εφαρμογή της *εταιρικής σχέσης για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία* που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση υπογραμμίζει τους στόχους που πρέπει να τεθούν, τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν και τις δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν μέχρι τα τέλη του 2013.

Στην ανατολική γειτονία, υπήρξε αυξημένη περιφερειακή συνεργασία στον τομέα της διαχείρισης των συνόρων, στο πλαίσιο της αποστολής συνοριακής συνδρομής της ΕΕ στη *Δημοκρατία της Μολδαβίας* και στην *Ουκρανία* (EUBAM) και του προγράμματος της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων στο νότιο Καύκασο (SCIBM). Η κοινή ανακοίνωση για τον οδικό χάρτη για την ανατολική εταιρική σχέση παρέχει περισσότερες λεπτομέρειες για τις δράσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τον περασμένο Μάιο, η ΕΕ ολοκλήρωσε την σε βάθος αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας. Με την αναθεώρηση αυτή αποκρινόταν σε πολλαπλές προκλήσεις: την ανάγκη να στηρίξει τη διαδικασία εκδημοκρατισμού που εκτείνεται σε ολόκληρη την περιοχή της νότιας γειτονίας της ΕΕ· την επιθυμία συμμετοχής στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι ορισμένων ανατολικών Ευρωπαίων εταίρων μας και την ανάγκη εμβάθυνσης της ανατολικής εταιρικής σχέσης· και τέλος τις νέες ευκαιρίες που παρέχονται από τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισαβόνας. Ένα χρόνο αργότερα, ο απολογισμός είναι ενθαρρυντικός. Από πολλές απόψεις, η γειτονία της ΕΕ είναι σήμερα πιο δημοκρατική και πιο ανοιχτή στις αλλαγές απ' ό,τι ένα χρόνο πριν. Η νέα πολιτική προσέγγιση της ΕΕ έχει πλέον παγιωθεί. Οι περισσότερες χώρες εταίροι την υποδέχτηκαν ευνοϊκά και ορισμένες από αυτές είναι έτοιμες να προβούν σε πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις με αυξημένη αποφασιστικότητα και να δεσμευτούν στενότερα με την ΕΕ.

Ωστόσο, πρόκειται για μια μεταβατική περίοδο. Οι χώρες ανέλαβαν να καταρτίσουν νέα συντάγματα, να δημιουργήσουν νέους θεσμούς, να εφαρμόσουν μια εσωτερική συναίνεση που να στηρίζει τον δημοκρατικό μετασχηματισμό και να εκλέξουν νέους ηγέτες. Πρόκειται για μια απαιτητική και, σε ορισμένες περιπτώσεις, εξαιρετικά δύσκολη διαδικασία. Είναι εύλογο ότι ορισμένες χώρες θα πρέπει να προχωρήσουν ακόμη περισσότερο σε αυτές τις εσωτερικές διαδικασίες προτού ξεκινήσουν έναν ολοκληρωμένο διάλογο με την ΕΕ για τις μεταρρυθμίσεις καθώς και διαπραγματεύσεις που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ενίσχυση

των εμπορικών δεσμών, σε βαθύτερη οικονομική και τομεακή ενσωμάτωση, καθώς και στη βελτίωση της κινητικότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να τηρήσει η ΕΕ τις δεσμεύσεις της έναντι της νότιας γειτονίας και να αυξήσει τη δέσμευσή της έναντι της ανατολικής γειτονίας. Τούτο θα συμβάλει και στην ασφάλεια και την ευημερία της ίδιας της ΕΕ. Η αξιοπιστία της ΕΕ ως παγκόσμιου παράγοντα θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητά της να δράσει με αποφασιστικότητα στην περιοχή της γειτονίας της. Για τον λόγο αυτό, και παρά τις οικονομικές της δυσχέρειες, η ΕΕ πρέπει να τηρήσει ανοιχτή και εξωστρεφή στάση, να ενισχύσει ακόμη περισσότερο τις σχέσεις καλής γειτονίας και να υποστηρίξει με σταθερότητα τις προσπάθειες που καταβάλλουν οι εταίροι της για να καταστήσουν τις χώρες τους περισσότερο δημοκρατικές, ευημερούσες και, κατά συνέπεια, σταθερότερες.